

SUİTDER

SDÜ İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ DERGİSİ

Süleyman Demirel University Journal of Humanities and Social Sciences

Sayı/Issue	64-Aralık 2025 / 64-December 2025
Makale Bilgisi/ Article Info	Araştırma Makalesi / Research Article
Başvuru Tarihi/ Submitted Date:	2 Temmuz 2025 / 2 July 2025
Kabul Tarihi/ Accepted Date:	6 Eylül 2025 / 6 September 2025
Atıf/Citation:	Karaoğlu Kirenli, E. G. (2025). Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi. <i>Süleyman Demirel Üniversitesi İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi</i> (64). 489-528
DOI:	10.35237/suitder.1732953
Benzerlik / Similarity: %	1

Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi

*Introduction and Analysis of the Selected Divan Compiled from the Poems of Ali Şir Nevâyî
Registered in the Catalog of the Rhodes Hafız Ahmed Agha Library*

Elif Gizem KARAOĞLU KİRENLİ*

Öz

Ali Şir Nevâyî, yazdığı eserlerle Çağatay Türkçesinin klasik bir yazı dili kimliği kazanmasında öncü rol oynamış ve Türk dili ve edebiyatının gelişimine büyük hizmetlerde bulunmuş önemli bir şahsiyettir. Döneminin en üretken isimlerinden biri olmasının yanında kendine has üslubu ve dili kullanmadaki maharetiyle bir ekolün oluşmasını sağlayarak Türk dünyasında birçok yazar ve şairi etkilemiştir. Ali Şir Nevâyî'ye ait eserlerin anlaşılması için hazırlanan sözlükler ve bu eserlerin çeşitli kütüphane ve koleksiyonlarda bulunan çok sayıdaki nüshası, onun etki gücünün ne kadar büyük olduğunu göstermektedir. Nevâyî'nin eserleriyle ilgili pek çok çalışma yapılmıştır ancak son dönemlerde divanlarının tasnifiyle ilgili yeni bir araştırma başlığı üzerine yoğunlaşmıştır. Bilindiği üzere Nevâyî'nin hem kendi düzenlediği hem de sevenlerinin düzenlediği divanları bulunmaktadır. Bunların yanında bir de divanlarından derlenen şiirlerle oluşturulan "seçme divanlar" vardır ki bu divanlar hakkında henüz yeterli düzeyde bilimsel çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmada da Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesinde bulunan seçme bir divan tanıtılmış ve incelenmiştir. Çalışmanın birinci bölümünde seçme divan kavramıyla ilgili bilgiler verilmiş, ikinci bölümünde çalışmaya konu edilen seçme divanın fiziki, içerik, imla özelliklerine değinilmiştir. Üçüncü bölümünde ise divanın içerisinde yer alan dibace ve şiirler karşılaştırma yöntemiyle kelime ve ek düzeyinde, fonetik, morfolojik, söz varlığı açısından ve kelime/mısra dizilişi bakımından farklılıklar başlıkları altında incelenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda eserin karşılaştırılan eserlerden farklı yönlerinin neler olduğu ortaya çıkarılmış ve seçme divan incelemelerinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi, Çağatay Türkçesi, Ali Şir Nevâyî, Seçme Divan, Karşılaştırmalı İnceleme

* Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Karabük/TÜRKİYE, E-Posta: elifkaraoglu@karabuk.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9144-4229>, ROR ID: <https://ror.org/04wy7gp54>

Abstract

Ali Şir Nevâyî is an important figure who played a pioneering role in the development of Chagatai Turkish as a classical written language with his works and made great contributions to the development of Turkish language and literature. In addition to being one of the most prolific figures of his time, he influenced many writers and poets in the Turkish world by establishing a school of thought with his unique style and mastery of language. The dictionaries compiled to aid in understanding the works of Ali Şir Nevâyî and the numerous copies of these works found in various libraries and collections demonstrate the extent of his influence. Many studies have been conducted on Nevâyî's works, but recently a new research topic has been focused on the classification of his divans. As is well known, Nevâyî has both his own divans and divans compiled by his admirers. In addition to these, there are also "selected divans" compiled from his poems, but there has not yet been sufficient scientific research on these divans. In this study, a selected divan in Rhodes Hafız Ahmed Agha Library is introduced and analyzed. In the first part of the study, information about the concept of selected divan is given, in the second part, the physical, content and spelling features of the selected divan subjected to the study are mentioned. In the third part, the dibace and poems in the divan are compared at the word and affix level, phonetically, morphologically, in terms of vocabulary and word/verse sequence. As a result of this study, the differences between this work and the compared works have been revealed, and the necessity of selective divan studies has been emphasized.

Keywords: Hafız Ahmed Agha Library, Chagatai Turkish, Ali Şir Nevâyî, Selected Divan, Comparative Analysis

GİRİŞ

XV-XX. yüzyıllar arasında gelişim gösteren Çağatay Türkçesi, Ali Şir Nevâyî'nin yazdığı eserlerle klasik bir yazı dili hâline gelmiş ve Nevâyî de bu tarihî lehçenin kurucuları arasında ilk sırada yerini almıştır. Öyle ki bazı kaynaklarda Çağatay Türkçesi "Nevâyî dili", yarattığı etki dolayısıyla yaşadığı yüzyıl da "Nevâyî yüzyılı" şeklinde nitelendirilmiştir. Türk dünyasının pek çok şair ve yazarını derinden etkileyen Nevâyî'nin yazdığı eserler, Türk dili ve edebiyatının gelişimi açısından mihenk taşı mahiyetindedir ve hem yaşadığı dönemde hem de sonraki dönemlerde büyük ilgi görmüştür. Bu ilgi, eserlerinin anlaşılması için kaleme alınan sözlükler ve yine bu eserlere ait çok sayıda nüshanın çeşitli kütüphane ve koleksiyonlarda yer almasıyla açıkça görülebilir.

Nevâyî'nin divanları üzerine gerek ulusal gerekse uluslararası alanda farklı yaklaşımlar ve bakış açıları çerçevesinde birçok çalışma yapılmıştır. Son dönemlerde yapılan araştırmalar, Nevâyî divanlarının tasnifi konusunda yeni bir başlık açılmasının gerekliliğine işaret etmektedir. Divanları, genellikle kendisi tarafından düzenlenenler ve sevenlerinin düzenlediği olmak üzere iki grupta incelenmektedir ancak bu iki grubun yanında "seçme divanlar" şeklinde adlandırılan üçüncü bir divan türünün de varlığı söz konusudur. Bu konuyla ilgili Özbekistan'da dikkate değer bazı çalışmalar yapılsa da Türkiye'de yapılan çalışmaların sayısı görece sınırlıdır.

Çeşitli kütüphane kataloglarında 'Nevâyî Divanı' başlığıyla kayıtlı bulunan eserleri titizlikle incelemek gerekir. Bu başlık altındaki eserlerin Nevâyî divanlarından birinin nüshası olmaktan öte şairin divanlarından seçilen şiirlerle düzenlenmiş bir "seçme divan" olma ihtimali göz ardı edilmemelidir. Seçme divanlarda yer alan şiirlerden hem dönemin edebî zevk anlayışı, sosyo-kültürel durumu hem de o dönemde Nevâyî'nin şiirlerinden hangilerinin öne çıktığı anlaşılabilir. Bu açıdan bakıldığında seçme divan incelemeleri, Nevâyî ile ilgili çalışmalara yeni bir boyut kazandıracak ve disiplinlerarası çalışmalara da yeni malzemeler sunacaktır.

Bu çalışma, Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesinde yer alan bir seçme divan nüshasının tanıtımı ve incelemesi çerçevesinde şekillenmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde seçme divanın tanımı, özellikleri ve incelenmesinin önemi, bu konuda yapılan çalışmalar esas alınarak aktarılmış; ikinci bölümünde

Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi

eserin fiziki, içerik ve imla özellikleri anlatılmış; üçüncü bölümünde ise eser, karşılaştırma yöntemiyle incelemeye tabi tutulmuştur.

1. Seçme Divan

Seçme divan¹, Nevâyî'nin divanlarından derlenerek oluşturulan şiir seçkisi şeklinde tanımlanabilir. Şairin kendi düzenlediği divanların dışında derleyicilerin veya dönemin edebî çevrelerinin tercihleri doğrultusunda oluşturulan bu divanlar; içerik, şiir sayısı ve sıralama bakımından birbirinden ayrılmaktadır.

Seçme divanlar üzerine yapılan çalışmalar arasında Hakimov'un ele aldığı konu, seçme divanın tanımı ve özellikleriyle ilgilidir. Hakimov, 1500'den az gazel içeren yazmaları "seçme divan" nüshaları olarak değerlendirmiştir. Bu divanların yaygın olarak 400-600 gazel ile çeşitli nazım şekli ve türlerinden oluştuğunu ancak nadir de olsa 1000-1500 gazel içeren nüshaların da bulunduğunu aktarmıştır. Özbekistan Yazmalar Enstitüsünde Ali Şir Nevâyî'nin seçme divanlarına ait 75 nüshanın tespit edildiği ve XVI-XX. yüzyıllar arasında istinsah edilmiş bu yazmaların hat ve kitap sanatının önemli örnekleri olduğunu belirtmiştir. Enstitü arşivindeki birçok yazmanın ilk gazeline bakılarak *Garâyibü's-Sıgar* divanı olarak değerlendirildiğini ancak içeriklerinin dikkatlice incelendiğinde bunların *Garâyibü's-Sıgar* değil, Nevâyî'ye ait dört divandan seçilmiş şiirlerden oluşan seçme divanlar olduğunu bildirmiştir. Bu divanların *Garâyibü's-Sıgar* divanının ilk gazeli olan "eşrakat" ile başlatılmasının beş yüzyıl boyunca Nevâyî'nin seçme divanlarının yazımında bir gelenek hâline geldiğini de ifade etmiştir (Hakimov, 1983, s. 8). Bu, çeşitli kütüphane ve kataloglarda yer alan Nevâyî divanlarının daha dikkatli incelenmesini gerektiren önemli bir açıklamadır.

Erkinov hem seçme divanın tanımını yapmış hem de bu divanlara duyulan ilgiden söz etmiştir. XV. yüzyıldan itibaren Nevâyî'nin çeşitli şiirlerini içeren derleme tarzındaki divanların "seçme divan" adıyla oluşturulmaya başlandığını aktaran Erkinov, XVI. yüzyılın ortalarından itibaren sanat dilinin değişmeye başladığını ve bu değişime uygun olarak genellikle büyük eserlerin sadece bir kısmını içeren el yazması derlemelerin yaygınlaştığını belirtmiştir. Çeşitli kütüphanelerde tespit edilen seçme divanların tam divanlara göre nicelik olarak çokluğunu ve XIX. yüzyılın sonlarıyla XX. yüzyılın başlarında Orta Asya'daki basımevlerinde seçme divanların taşbasma şeklinde 34 defa yayımlanmasını; seçme divanlara duyulan ilgiyle açıklamıştır (Erkinov, akt. Kızıltunç, 2011, ss. 312-315).

Erkinov'un Madaliyeva ile hazırladığı bir başka çalışmada; *Hazâyinü'l-Meâni*'den sonra oluşturulan ve oradaki şiirlerden seçilerek derlenen şiir mecmualarının genellikle seçme divan olarak adlandırıldığına değinilmiş, günümüze değin Nevâyî'nin seçme divanı adı altında yüzden fazla yazma nüshanın tespit edildiği ve bu yazmaların içerik özelliklerinin ve hangi ölçütlere göre düzenlendiğinin bilimsel anlamda yeterince araştırılmadığının bilgisi aktarılmıştır (Erkinov ve Madaliyeva, 2021, s. 65).

Boltabayev; Nevâyî'nin düzenlediği divanlar dışında, şiir sırası ve sayısı bakımından farklılık gösteren bazı nüshaların varlığına değinmiş, bunların bir kısmının *Hazâyinü'l-Meâni*'deki² gazellerin toplu şekilde alfabetik dizildiği nüshalar, bir kısmının ise hattatların kendi seçtikleri şiirlerden oluşan nüshalar olduğunu belirtmiştir. Toplu alfabetik düzenlenmiş ve gazelin hangi divana ait

¹ Alanyazında bu divanlar için "terme divan", "derleme divan" gibi adlandırmalar da mevcuttur. Bu çalışmada standartlık açısından "seçme divan" kavramı tercih edilmiş ve çalışmanın tamamında bu adlandırma kullanılmıştır.

² Nevâyî, Hüseyin Baykara'nın teşvikiyle eski ve yeni şiirlerini *Hazâyinü'l-Meâni* adlı eserinde toplamış ve şiirlerini hayatının çocukluk, gençlik, olgunluk ve yaşlılık dönemlerine göre dörde ayırarak düzenlemiştir. Bu eserinin başında yer alan dibacesinde; ilk divanı *Garâyibü's-Sıgar*'da 7-8 ile 20, ikinci divanı *Nevâdirü's-Şebâb*'da 20-35, üçüncü divanı *Bedâyîü'l-Vasat*'ta 35-45, dördüncü divanı *Fevâyidü'l-Kiber*'de 45-60 yaşları arasında yazdığı şiirlere yer verdiğini söylemiştir (Eckmann, 1970, ss. 255-256; Kaya, 2007, ss. 50-51). Nevâyî'nin *Hazâyinü'l-Meâni* külliyyatına *Külliyyât-ı Devâvîn*, *Çâr* (Çehâr) *Dîvân* adları da verilmekte ve bu külliyyat, 16 farklı türde 3000'den fazla şiiri içermektedir (Boltabayev, 2023, s. 116). Bu külliyyatın nüshaları ise Türkiye ve dünyanın çeşitli kütüphanelerinde bulunmaktadır (Rieu, 1888, ss. 294-298; Volin, 1954, ss. 118-129; Levend, 1957, ss. 146-154; Aydın ve Ata, 2007, s. 184-201; Üşenmez, 2022a, ss. 415-419; Üşenmez, 2022b, ss. 38-45).

olduğunu belirten nüshaların *Hazâyinü'l-Meâni* nüshası sayılırken “seçme şiirler”den oluşanların bunların dışında olduğunu ifade etmiştir (Boltabayev, 2023, s. 118).

Seçme divanlar konusu, Oysara Madaliyeva tarafından da etraflıca incelenmiştir. Madaliyeva, Taşkent Devlet Şarkiyat Üniversitesinde 2021 yılında hazırladığı doktora tezinde seçme divanları tanımlamış, bu divanların -Ali Şir Nevâyî'nin diğer divanlarıyla karşılaştırarak- özelliklerini belirlemiş ve seçme divanları incelemenin önemi üzerinde durmuştur (Madaliyeva, 2021, s. 5-52). Madaliyeva bir başka çalışmasında yine seçme divanları incelemiş ve incelemesine konu ettiği nüshalardan yola çıkarak bazı tespitlerde bulunmuştur. Bu tespitlere göre edebiyatçıların zevklerindeki değişiklikler ve Nevâyî'nin şiirlerine hayranlık duyan kişilerin ezberledikleri bölümleri divan şeklinde yazıya geçirerek birer miras olarak bırakmak istemeleri, bu divanların ortaya çıkış sebeplerindendir. Madaliyeva'nın seçme divanların özelliklerine dair sunduğu bilgiler ise şöyledir: Seçme divan nüshalarının içeriği, şiirlerin sayısı ve sıralanma düzeni kendine özgüdür. Bu durum, söz konusu nüshaların birbirinden kopyalanmadığını, aksine *Hazâyinü'l-Meâni*'nin farklı nüshalarına dayandığını düşündürmektedir. Divanlardaki içerik ve düzen, şairin şiir anlayışı kadar derleyicilerin veya talep eden kişilerin zevk ve amaçlarına da işaret etmektedir. Seçme divanların saray kütüphaneleri için özel emirlerle çoğaltıldığı, bazılarının bazen saray kütüphanesi bazen de yabancı hükümdarlara sunulmak üzere hazırlandığı ve bu nüshalarda özgün başlıklar ve zarif minyatürlerin yer aldığı bilinmektedir. Bu tür divanlar, dönemin saray edebiyatında hangi şiir türlerinin tercih edildiğini ve Nevâyî'nin öne çıkan şiirlerini tespit etme açısından önemli ipuçları sunmaktadır. Birçok nüshada alfabetik düzenin korunmuş olması ise içerik farklılıklarına rağmen klasik divan düzenleme geleneğinden bütünüyle uzaklaşmadığını göstermektedir. Ayrıca seçme divanların büyük bir kısmı *Garâyibü's-Sıgar*'ın ilk gazeli “eşrakat min aksi...” ile başlarken diğer divanlardan seçilen gazellerle başlayan nüshalar oldukça sınırlıdır³. Madaliyeva, seçme divan incelemelerinin önemine de değinmiştir. Ona göre Nevâyî'nin vefatından sonraki yıllarda bir şairin eserinden örnek alınarak oluşturulan divanlar, edebî anlayış ve zevkin değişimini gözler önüne sermektedir. Bu süreç, insanların zevk ve isteklerinin giderek daha yoğunlaştığını ve artık klasik eserlerin mükemmel ya da bütünsel hâli yerine yalnızca ilgi duyulan kısımlarının önemli olduğunu göstermektedir. Seçme divanlardaki şiirlerin içeriğinin incelenmesiyle dönemsel olarak hangi şiir türlerinin önem kazandığı ya da öneminin azaldığı ortaya çıkarılabilir (Madaliyeva, 2022, s. 92-94).

Nevâyî'nin divanlarının sayısı ve nüshalarının fazlalığı göz önüne alındığında bu el yazmalarının bilimsel olarak tanımlanması önem arz etmekte olup içeriklerinin dikkatle analiz edilmesi gerekir. Nevâyî'ye atfedilen divanların başındaki gazele bakarak onu adlandırmak doğru değildir çünkü bu divan seçme bir divan olabilir (Madaliyeva, 2021, s. 22).

Türkiye’de seçme divanlar konusuyla ilgili çalışmalar oldukça azdır. Yapılan çalışmalardan biri makale, ikisi yüksek lisans tezidir: *Tuhfetü's-selâtin* (metin, indeks, inceleme) (Bilecik Bayar, 1994), *Ali Şir Nevaî divanlarından yapılan bir derleme: Tuhfetü's-selâtin ve eserde geçen isim-filler* (Gençtürk, 1995) ve *Nevâyî'nin Türkçe divanlarının en eski nüshaları* (Boltabayev, 2023). Birkaç çalışmada “divanlardan seçmeler” ifadesiyle bu konuya değinilse de (Volin, 1955, s. 121-128; Levend, 1958, s. 174-184; Üşenmez, 2022b, s. 417) seçme divanlar konusunun etraflıca incelendiği ve irdelendiği bir çalışma bulunmamaktadır. Bu konudaki araştırmaların azlığı Ali Şir Nevâyî çalışmalarına bütünsel olarak bakıldığında bir boşluk yaratmaktadır. Her seçme divan ayrı bir kişisel beğeniyi, estetik zevki ya da yazıldığı dönemin edebî, kültürel ve sanatsal anlayışını gösteren, basit bir derlemeden öte çok yönlü bakış açısı sunan önemli kaynaklardır. Dolayısıyla bu eserler üzerine yapılacak çalışmalar sözü edilen literatür eksikliğinin giderilmesi ve araştırma alanının derinleşmesine katkı sunacaktır.

³ Madaliyeva'nın doktora tezi özetinde bu bilginin aksine, seçme divanların başka gazellerle başlayan nüshalarının sayısı fazla olduğu belirtilmektedir (Madaliyeva, 2021, s. 17).

Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi

2. Eserin Tanıtımı

2.1. Eserin Fiziki Özellikleri

Eser, Rodos Hafız Ahmet Ağa Kütüphanesi⁴ kataloğunda⁵ Meani ve Beyan konu başlığı altında, 19/2 kayıt numarası⁶ ile 1020. sırada yer almaktadır. Filigranlı kâğıda talik hatla yazılmış olan eser, 185x130-bxb mm ölçülerinde olup kahverengi deri üzeri yeşil bez kaplı bir cilde ve kırmızı deri üzeri ebru kaplı bir mahfazaya sahiptir (Şahin vd., 2013, s. 369). Eser, 109b-144a sayfaları arasında toplam 35 varaktan oluşmaktadır. Sayfalarında herhangi bir kopma, yırtılma ve yıpranma görülmeyen eserin yapısal bütünlüğünü koruduğu söylenebilir.

Eserin 109b-123b sayfaları arası nesir şeklinde yazılmış olup -4 satırlık son sayfa hariç- her sayfasında 11 satır bulunmaktadır. 125b-143b sayfaları arasındaki çeşitli nazım şekli ve türlerinin yer aldığı bölümde ise satır sayısı 6-12 arasında değişmektedir.

⁴ Rodos Kalesi içinde yer alan bu kütüphane, Hafız Ahmed Ağa tarafından H 1298/M 1793 yılında kurulmuştur; kütüphanenin kuruluş amacının medrese öğrencilerinin yararlanması için olduğu bilinmektedir (Çelikkol, 1992, s. 88; Şahin ve Ağartan, 2010, s. VII; Akbaba, 2016, s. 47). XVIII. yüzyılda taş bir bina olarak inşa edilen kütüphane, üzeri yarım küre biçiminde iki kubbe ile örtülü bir mimariye sahiptir ve etrafı yüksek duvarlarla çevrili avlu içerisindedir. Avluda Kuran'ı Kerim okumak için inşa edilmiş iki bina, Hafız Ahmed Ağa'nın babası Hasan Ağa tarafından 1797'de yaptırılan çeşme ve kuyu bulunmaktadır. Ayrıca burada Türkçe yazılmış birçok eserin kitapları da yer almaktadır. Bu avlunun kapısı üzerindeki kütüphanenin kuruluş nedeni ve tarihini içeren kitabe *Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât, sâbıkâ Rikâbdâr-ı Hazret-i Şehriyârî Rodosî Hafız Ahmed Ağa, 1208* yazmaktadır. Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi, günümüzde Rodos Türklerinin bir araya geldiği ve toplumsal birlikteliğin yaşandığı bir merkez olma özelliğini taşımaktadır. Kütüphane vakfiyesi gereğince bayramlarda avluda kurban kesilmesi, aşure pişirilip dağıtılması geleneği devam etmektedir (Çelikkol, 1992, s. 88; Akbaba, 2016, ss. 47-49; Ergin, 2019, s. 13).

⁵ Hafız Ahmed Ağa'nın ölümünden sonra kütüphanenin idaresi oğlu Ahmed Fethi Paşa'ya geçmiştir. Ahmed Fethi Paşa, babasının kurduğu kütüphaneye çok emek vermiş ve İstanbul'dan pek çok kitap temin ederek kütüphaneyi zenginleştirmiştir (Çelikkol, 1992, s. 88). Fethi Paşa Kütüphanesi olarak da bilinen kütüphane (Örenç, 2016, ss. 270-271) kurulduğunda Hafız Ahmed Ağa'nın bağışladığı 828 yazma eserden oluşan bir orijinal koleksiyon bulunmaktaydı; zamanla, Ahmed Fethi Paşa ve diğer bağışçıların katkılarıyla koleksiyon daha da zenginleşmiştir (URL-1). Kütüphanenin depo kısmında yer alan kitaplar, ahşap dolaplar içerisinde camlı-kapaklı raflarda korunmakta olup vakfa ait bütün kitaplar, deri üzeri ebru kâğıt kaplı mahfazalar içindedir; sonradan kütüphaneye gelen kitaplar bunun dışındadır (URL-2). Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesinde yer alan eserler ile ilgili birtakım kataloglama çalışmaları yapılmıştır. Bunlardan ilki, 1792-1793 yıllarında kütüphanenin kurulduğu dönemde hazırlanan ve kütüphanenin vakfiyesinin de eki olan demirbaş defteridir; ikincisi, 1795 yılında tamamlanan deri kaplı katalog için eserlerin adı, yazarı, yazılış tarihi gibi bilgilerin kaydedildiği kısa bir katalog çalışmasıdır; üçüncüsü, 1923 yılında Rodos Evkaf İdaresi ve Limnili Hafız Mehmed Celaleddin Müftüzade Efendi tarafından yapılan iki ayrı kataloglama çalışmasıdır (URL-1). Hüsnü Özer ve Ali Çakır, 1995 yılında Türkçe ilk kataloglama ve raporlama çalışmasını yapmış, Dr. John R. Barnes ise 1997-2001 yılları arasında önceki tüm katalog çalışmalarını inceleyerek kapsamlı yeni bir envanteri hazırlamıştır (Özer ve Çakır, 1995; URL-1). Son olarak 2008-2010 yılları arasında Konya Yazma Eserler Kurumundan Bekir Şahin ve ekibi detaylı bir kataloglama çalışması yapmıştır. Buna göre başta Kur'an-ı Kerim olmak üzere tefsir, hadis, kelam-akaid, tasavvuf, siyer, fıkıh, fıkıh usulü, kıraat, feraiz ve mevaiz gibi İslami bilimlere dair; nahiv, sarf, meani ve beyan, edebiyat ve lügat gibi dil ve edebiyat alanlarına dair; mantık, felsefe, tarih, astronomi ve tıp gibi farklı bilim dallarına yönelik ayrıca başış yoluyla eklenmiş Türkçe, Arapça ve Farsça toplamda 1288 cilt kitap içinde 2187 eser bulunmaktadır. Katalog çalışmasında eserlerin çoğunun Hafız Ahmed Ağa vakıf mührü taşıdığı, kütüphanenin kuruluş dönemine ait bir demirbaş defteri olduğu, defterde kayıtlı kitapların neredeyse tamamının hâlâ kütüphanede yer aldığı ve kütüphanede yakın dönemde farklı kanallar (çevre medreselerden, şahıslardan vb.) yoluyla getirilen ancak henüz hiçbir kaydı bulunmayan yazma eserlerin varlığından da söz edilmiştir (Şahin vd., 2013, ss. XI-XIV). Son katalog çalışması incelendiğinde, dili Çağatayca olarak belirlenmiş üç esere tesadüf edilmiştir. Bunlardan birincisi *Mecâlisü'n-Nefâyis*, ikincisi Ali Şir Nevâyî'ye atfedilen bir divan, sonuncusu ise *Abuşka Lügati*'dir. Çalışmaya konu edilen eser Ali Nevâyî'ye atfedilen divandır, *Mecâlisü'n-Nefâyis* ve *Abuşka Lügati* üzerine herhangi bir çalışma henüz yapılmamıştır.

⁶ Eser, katalogda **06 Hk 59** şeklinde kayıtlı nüsha olarak gösterilmiştir. Aynı kayıt gösterimi, Millî Kütüphane veri tabanında da mevcuttur ve bu kayıt Ali Şir Nevâyî'ye ait 223 sayfalık bir divanı işaret etmektedir. Eserin künyesinde yer alan *Notlar*: *Çaharkuşe açık kahve meşin, şemseli koyu kahve meşin cilttir. Baştan 5 yaprak sonradan yazılarak tamamlanmıştır. 1a-13a arasında rubai ve mesneviler, 13b-198a arasında alfabetik gazeller, 198b-233b arasında muraakat yer almaktadır. M.E.B. Ankara Genel Kitaplık kaşesi ve mührü ile 13b ve 232 a'da Mehmed Nakli'ye ait 1255 tarihli iki mühür ile 227 b'de es-Seyid Muhammed Bayram'a ait 1212 tarihi bir mühür vardır.* (URL-3) şeklindeki bilgilere ve incelenen görsellere dayanarak söz konusu nüshanın eldeki eserle aynı olmadığı anlaşılmıştır.

Katalog bilgilerinde eserin yazarı Ali Şir Nevâyî olarak belirtilmiştir. Dibace ve şiirlerin sahibi her ne kadar Nevâyî olsa da bu eser, Nevâyî'ye ait müstakil bir eser olmayıp onun divanlarındaki şiirlerden derlenerek, seçilerek oluşturulan bir eserdir.

Eser içerisinde ya da kütüphane kayıtlarında eserin derleyicisinin kim olduğuna ve eserin derlenme tarihine dair herhangi bir kayda rastlanmamaktadır. Eserin derlenme tarihine dair bir bilginin bulunmaması, eseri herhangi bir yüzyıl içerisinde değerlendirmeyi mümkün kılmamaktadır.

2.2. Eserin İçeriği

Dibace ile başlayan eserin 124a-125a sayfaları arası boştur. Diğer sayfalarda ise Nevâyî'nin divanlarından alınan çeşitli nazım şekillerine ait şiirler bulunmaktadır:

Tablo 1: Eserin İçeriğinde Yer Alan Şiirlerin Bulunduğu Eserler ve Nazım Şekilleri		
Sayfa aralıkları	Eserin adı	Nazım şekli
125b/1. satır-126a/2. satır	<i>Garâyibü's-Sıgar</i>	Müstezat (Tam) ⁷ Ay hüsnünge zerrât içre tecellâ (Başı) Nazmın sarı pervâ (Sonu)
126a/3. satır-126b/6. satır	<i>Nevâdirü's-Şebâb</i>	Müstezat (Tam) Dîn âfeti bir muğ-beçe-i mäh- likâdur (Başı) Ol bülbül-i ğam-nâk (Sonu)
126b/7. satır-127a 10. satır	<i>Bedâyiü'l-Vasat</i>	Müstezat (Tam) Né vesme vü né kismedür ol zülf-i semen-sây (Başı) Katl uşbudur uşbu (Sonu)
127b/1. satır-128b/6. satır	<i>Bedâyiü'l-Vasat</i>	I. Müseddes (Tam) Cânım örterge ol otlug çehre gül-zâr-ı Halîl (Başı) Tâlî'imğa âh kim ösrük ékeç boldı bañıl (Sonu)
128b/7. satır-130a/2. satır	<i>Fevâ'idü'l-Kiber</i>	I. Müseddes (Tam) Zülf ü sîmîn cismîn ef'î genc-i kârûn üstine (Başı) Öy koparmağlık érür düşvâr Ceyhûn üstine (Sonu)
130a/3. satır-130b/7. satır	<i>Bedâyiü'l-Vasat</i>	I. Muhammes (Tam) Şerbet-i yuhyî'l-ızâm érne mey-i nâbindadur (Başı) Kim bu mecnûn ihtiyârî zülfi kullâbindadur (Sonu)
130b/8. satır-131b/1. satır	<i>Nevâdirü's-Şebâb</i>	I. Muhammes (Tam)

⁷ “Tam” ifadesi, ana eser ve karşılaştırılan eserin ilgili bölümleri arasındaki içerik bütünlüğünü göstermektedir.

**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

		Mesned-i hüsn üzre tâ kim kormişem ol şahnu (Başı) Kayda étsün sén ğanî barıda şey lillâhnu (Sonu)
131b/2. satır-132b/1. satır	Garâyibü's-Sıgar	I. Muhammes (Tam) Halka-ı zülfünde könüm bolğalı ğam mahremi (Başı) Kim yétiptür veh anı öltürgeli hicrân ğamı (Sonu)
132b/2. satır-133b/7. satır	Garâyibü's-Sıgar	II. Muhammes (Tam) Ah kim terk-i maħabbet kıldı cânân 'ākıbet (Başı) Anı kesb étmek fenâ bolmay né imkān aķıbet (Sonu)
133b/8. satır-134b/7. satır	Nevâdirü's-Şebâb	II. Muhammes (Tam) Ah kim vâlih mén ol serv-i hıramândın cüdâ (Başı) Bolmasun yâ Rab ki hergiz bende sultândın cüdâ (Sonu)
134b/8. satır-139b/8. satır	Garâyibü's-Sıgar	Terci'-Saki-name (Tam) Kétür sâķî ol mey ki şubḥ-ı elest (Başı) Mey isterge élgimde sinğan sifâl (Sonu)
139b/9. satır/143b 8. satır	Garâyibü's-Sıgar	Rubaiyyat⁸ I- Yâ Rab ki 'inâyetini yâr eyle maḥa Hem dürr-i 'i[n]âyetin nişâr eyle maḥa II- Kök püye vü seyr ile taleb- kâr saḥa Tün encümi naķdıdın ḥarîdâr saḥa III- Nâmen ki tirigligimdin oldur maṭlûb Ol nev' ki su yüzige tüşkey mektûb IV- Bir 'aybğa gerçi halk bolğay mensûb Kızb érse melâmet dağı bardur maṭlûb V- Boldı maḥa ölmekimge sevdâ bâ'is

⁸ Rubailerin ilk ve son mısrası verilmiştir.

		Bu barçağa ol dilber-i tersā bā'ig VI- Gül vaḳti müyesser olsa gül-fām ḳadeḥ Kāfir mén eger ḳılmasam āṣām ḳadeḥ VII- Kündüz kōrseḡ özünī maḥzūn ḳadeḥ iç Cāmını ḳılıp néçük ki gerdūn ḳadeḥ iç VIII- Ḳorḳutma ménī tamuḡdın ey zāhid-i yaḡ Cennet bārī sēniḡ biledür dūzaḡ IX- Ruḥsārī üze ḡāllerin ol dil- bend Ḥāṣṣa ki ol oḡ boluptur ot üzre sipend X- Yaşımḡa baḡır ḳanı çü érdi mānend Bolmas kişi ferzendi kişiḡe ferzend XI- Ey şerbet-i la'lin āb-ı ḡayvāndın elezz Kim her né ki yoḡ andın elezz andın elezz XII- Budur tilekim ki ol ki ma'būduḡ érür Élḡiḡa kētürgey olça biḡ- būduḡ érür XIII- Mülk açḳalı her ḡired-i 'ālī-miḡdār El-minnetü lillāḡ ki saḡa barçası bar XIV- 'Ālem bar émiş Nevāiyā şūr-engiz Baḡıl ki érür él tilegen yerde 'aziz XV- Aḡbāb déḡiz ki ḡānūmāndın ṡama' üz Likin démeḡiz munı ki andın ṡama' üz XVI- Cān-baḡş lebiḡ çeşme-i ḡayvān mu émes Her pāre-i la'li cevher-i cān mu émes XVII- Ger 'āşık iseḡ mihr ü vefā ḳılma heves Dil-dāriḡdın ḡayr rızā ḳılma heves
--	--	--

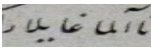
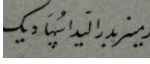
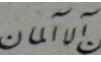
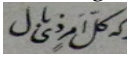
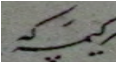
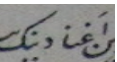
**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

		XVIII- Ğurbetde ğarīb şādmān bolmas émiş Bülbülğa tiken dék āşiyān bolmas émiş XIX- Yoğ bāde-i vaşl āb-ı hayvān ol émiş Cān çehresi eṭrāfığa hicrān ol emiş XX- Sākī mēni intizārdın eyle ḫalāş Yā öltürüben ḫumārdın eyle ḫalāş XXI- Bir cām u al ey muğ-beçe cānımnı 'ıvaž Sén hem tök anıñ ornıda ḫanımnı 'ıvaž XXII- Kim istese saltanat seḫādur aña şart Allığa né kim kelse rızādur aña şart XXIII- Bu devrde yoğ sén kibi ḫōş-ḫ'ān ḫāfız Bolsun saña barça işde Qur'ān ḫāfız XXIV- Ol dem ki kıyaş eyledi mağribğa rücū' Ol demğaça kim kılur kıyaş cāmı ṭulū' XXV- Muğ deyride dest bérse bir laḫza ferāğ Baş alsam ayağıdın kérek başıma dāğ XXVI- Bir gül gamudın dedim koyay bağıma dāğ Émdi anı ıslamakğa yüz ḫayf-ı dimāğ XXVII- Bérdiñ maña deyr ara ikāmet ey muğ Yā Rab ki hemīşe bol selāmet ey muğ XXVIII- Nāmeñ yétiben taptı köñül 'izz ü şeref İkbāl sipāhudın çekiben bir şāf XXIX- Sākī bedenimni kıldı ğam tıǵı şikāf Tā mest kılay ğam çiriki birle muşāf XXX- Yüz miḫnet ü ğam köñlüme yétkürdi firāğ
--	--	---

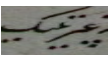
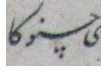
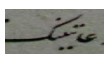
		Çün köydi külini kökke savurdu firāk XXXI- Könlümni ğam u derd ile kan eyledi 'ışk Bî-dil ékenim beyle 'ayān eyledi 'ışk XXXII- Ol dem ki kıyaş battı vü sarğardı şafaķ Kim Ténri tañla érür kerīm ü ber-haķ
--	--	---

2.3. Eserin İmla Özelliği

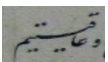
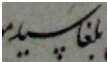
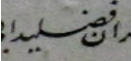
Eserin ilk sayfasından son sayfasına kadar siyah mürekkep kullanılmıştır; başka renkli mürekkebe ise rastlanmamıştır. Eserdeki kelimelerin büyük çoğunluğu harekesiz yazılsa da bazı Türkçe ve alıntı kelimelerde harekelendirmenin yapıldığı görülmüştür:

 almağaylar (109b/2), lehvğa (110a/1), münîr bedr allıda sühâ
dék (113a/10), ala alman (114a/3), külli emrin zî-bâl (119b/3), cânibidin
(120b/7), kimse ki (126b/9), ağnadın (129b/1), toğkuz (135a/3), kirdim (136a/7) vb.

Metinde nazal n'nin yalnızca kef ile gösterildiği örnekler mevcuttur:

 a[n]ga (115a/7/1), ğayreti[n]g (118a/11/1), hüşnü[n]ge (125b/1), cemâli[n]g (127b/3/5), i[n]âyetin (139b/10), kö[n]gül (143a/5/1).

Ayrıca metnin içerisinde eksik ve hatalı yazım örnekleri de tespit edilmiştir:

 'âfiyetim⁹ (111a/6), büleğâsıd[ın] (113a/10), eyvâınd[a] (122a/7/2),
 faşlıda¹⁰ (126b/5/3), hecr¹¹ (128b/4/3), Kâb[e]¹² (130a/5/5), kîbâb
(135a/4/13), eyle[me]k¹⁴ (136b/3/12).

3. İnceleme

Eserin incelemesinde karşılaştırma yöntemi kullanılmış ve kelime/cümle takibi yapılmıştır. Çalışmanın konusunu oluşturan divan, ana eser olarak kabul edilmiş ve Nevâyî'nin divanları ile ilgili yapılan çalışmalar [Ali Şîr Nevâyî Divanlarının Dibaceleri (Boltabayev, 2022), 'Alî Şîr Nevâyî Ğarâ'ibü's-Şığar İnceleme-Karşılaştırmalı Metin (Kut, 2003), 'Alî Şîr Nevâyî Bedâyi'u'l-Vasat Üçünçi Dîvân (Türkay, 2002), 'Alî Şîr Nevâyî Nevâdirü's-Şebâb (Karaörs, 2016), 'Alî Şîr Nevâyî Fevâ'idü'l-Kiber (Kaya, 1996)] karşılaştırmada kullanılmıştır.

⁹ Ali Şîr Nevâyî Divanlarının Dibaceleri (Boltabayev, 2022, s. 49): 2b⁷(...) şalâh ve 'âfiyetim hırmenin kül kıldı

¹⁰ Nevâdirü's-Şebâb-Müstezat (Karaörs, 2016, s. 649): (652) ^{7/3}güyâ ki hâzân faşlıda bî-berg ü nevâdur

¹¹ Bedâyiü'l-Vasat-Müseddes (Türkay, 2002, s. 476): (657/I) ^{7/39}ey Nevâyî hecr birle çun bolur nâzır közi

¹² Bedâyiü'l-Vasat-Muhammes (Türkay, 2022, s. 471): (I/655) ^{1/5}Kâbe kavseyn ittiḥâdî kaşı mihrâbindadır

¹³ Garâyibü's-Sıgar-Tercî-Sâkî-nâme (Kut, 2003, s. 501): (682/I) ^{4/7}ki âğâh bolup tüştüşidin kûbâb

¹⁴ Garâyibü's-Sıgar-Tercî-Sâkî-nâme (Kut, 2003, s. 502): (682/IV) ^{4/6}hayâl eylemek bile efsâneî

Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi

Karşılaştırmada yararlanılan çalışmalar, Ali Şir Nevâyî'nin divanları ve bu divanların dibacelerine dair yapılmış karşılaştırmalı nüsha çalışmalarıdır. İncelemesi yapılan eser, bu çalışmalarla karşılaştırılmış; yalnızca bu nüshaya özgü olup diğer nüshalarda rastlanmayan farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılıklar, çalışmada *Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler, Fonetik Farklılıklar, Morfolojik Farklılıklar, Söz Varlığı Açısından Farklılıklar, Kelimelerin Sıralanışındaki Farklılıklar ve Mısraların Sıralanışındaki Farklılıklar* başlıkları altında incelenmiştir. Kelime ve ek düzeyinde eksiklikler kapsamında bir kelimenin veya ekin bünyesinde yer alan hecenin eksik olup olmadığı değerlendirilmiş; bazı durumlarda kelimenin ya da ekin bütünüyle bulunmadığı tespit edilmiştir. Fonetik farklılıklar bölümünde ünlü ve ünsüz düşmesi, ünsüz yumuşaması, sertleşmesi, kalınlaşması, incemesi; ünlü yuvarlaklaşması, düzleşmesi gibi ses değişimleri ele alınmıştır. Morfolojik farklılıklarda zaman, şahıs ve hâl eklerinin değişimi incelenmiştir. Söz varlığı açısından farklılıklar başlığı altında kelimenin tamamen değişmesi durumu, kelime ve mısraların sıralanışındaki farklılıklarda ise diziliş farklılıkları değerlendirilmiştir.

İnceleme bölümündeki başlıklar, karşılaştırma yöntemiyle (eserin içerisindeki bölümler ile bu bölümlerin geçtiği -üzerine çalışma yapılan- dibace ve dört divan) tespit edilen farklılıkların türüne göre belirlenmiştir. Tarihî yazma eserlerin nüshalarında çeşitli farklılıkların bulunması olağandır. Bu durum, eserlerin orijinaline benzer şekilde yazılmasına rağmen yazarların dünya görüşü, bakış açısı, eğitim düzeyi ve bilişsel durumu (örneğin, dikkatlilik ya da dikkatsizlik vb.) gibi bireysel özellikler ile ilişkili olabilir¹⁵. Eldeki eser, farklı bir nüsha olmaktan ziyade seçme bir divandır. Dolayısıyla buradaki kelime ve ek düzeyindeki eksiklikler, fonetik, morfolojik yapılarıdaki ve söz varlığındaki farklılıklar ve kelime/mısraların sıralanışındaki tercihleri; eseri oluşturanın kendi tercihi, tutumu ya da yazıldığı dönemin edebî anlayışıyla ilişkilendirmek daha doğru olacaktır.

Dibace

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(1b)* ⁹(...) kim ḥusn ḥaylın gül-berg-i 'izār ¹⁰bāğı ve nergis-i bīmār çerāğı bile kaffe-yi ḥalāyıkın¹¹ ḳurretü'l-¹²aynı etti

(110a) ¹(...) kim ḥusn ḥaylın ²gül-berg-i 'izārı bağ³ı ve nergis-i bīmār çerāğı bile kaffe-yi ḥalāyık⁴ ḳurretü'l-⁵aynı etti

(1b-2a) ¹⁴(...) tā risālet burcın¹⁵ münīr aḥteri ve nübüvvet ¹⁶dürcin¹⁷ semīn gevheri ve mā yanıḳu 'anī'l-hevā terānesinin müşārūn ileyhi in ḥüve illā vahyun yūḥā ḥızāne- ¹⁸sinin mu'temedün 'aleyhi (-) ene efṣaḥ¹⁹ sürūdın²⁰ müterennimi ve ene emlaḥ vürūdın²¹ mütekkelimi na'tı- ²²nın tuḥfesi aḥa vāsıta ve dūrūdın²³ hediyyesi aḥa vesīle bolmağay

(110a) ⁶(...) tā risālet burcın⁷ münīr aḥteri ve nübüvvet dürcin⁸ semīn gevheri ⁹ve mā yanıḳu 'anī'l-hevā terānesinin müşārūn ileyhi in ḥüve illā vahyun yūḥā ḥızānesinin ¹⁰mu'temedün 'aleyhi ve ene efṣaḥ¹¹ sürūdın¹² müterennimi ve ene emlaḥ vürūdın¹³ mütekkelimi na'tı- ¹⁴nın tuḥfesi aḥa vāsıta ve dūrūdın¹⁵ hediyyesi aḥa vesīle bolmağay

(2a) ^{6/2}yaḥı ay ol (-) semendi sīne-bendi

(110b) ^{1/2}yaḥı ay ol ay (-) sīne-bendi

(2b) ¹(...) ve ḥayātım gülistānı yigitlik ²gülleri ³iṭrın⁴ mu'aṭṭar érdi (...)

¹⁵ Yazma eserlerin nüsha farklılıklarının nedenlerine dair ayrıntılı bilgiler için bk. Ateş, 1942, s. 256; Buluç, 1965, ss. 152-153; Alpay Tekin, 1979, s. 312; Dilçin, 1991, ss. 35-36; Canpolat, 1995, ss. 9-11; Kütükoğlu, 1998, s. 32; Yıldırım, 2007, ss. 627-633; Yavuzarslan, 2009, s. 223; Hayes ve Holladay, 2012, ss. 220-221; Pehlivan, 2014, ss. 110-111; Usta, 2023, ss. 700-702.

* Verilen ilk örnek; karşılaştırmada kullanılan eserden, ikincisi ise ana eserden alınmıştır.

**) parantez içerisindeki sayı, karşılaştırmada kullanılan eserler ve ana metnin sayfa numarasını, metnin başındaki sayılar satır numarasını gösterir. 12/1, 4/3 gibi değerlerde ise ilk sayı satır, ikincisi mısra sırasını ifade eder.

(110b-111a) ¹¹(...) ve hayâtım gülistânı yigitlik (-) 'ıtrıdın ¹mu'atţar érdi (...)

(2b) ^{13/4}**evbâş ile barça güft ü gūyum**

-

(2b) ¹⁴çün tab'-ı cibillî selâmetdin (-) ve cibillet-i zâtî istiķâmetdin 'ārî érmes érdi

(111b) ¹⁴çün tab'-ı cibillî selâmetdin **hālî** ve cibillet-i zâtî istiķâmetdin 'ārî érmes érdi

(2b-3a) ¹⁶(...) 'ışkda h'âh habîb cemâlî hayretidin ve h'âh rakîb hayâlî ğayretidin ¹ve h'âh **vişâl** bahârî intizârdın ve h'âh firâk hazânı **hârhârî ıztırârdın** ve meyde h'âh ²mestlık (...) ³'inâyetidin ve h'âh muhtesib **şikâyetidin** bir emr vâķî bolsa érdi (...)

(111b) ³(...) 'ışkda h'âh habîb cemâlî hayretidin ve h'âh rakîb hayâlî ğayretidin ⁴ve h'âh **vişâlî** bahârî intizârdın ve h'âh firâk hazânı **hârhârî (-)dın** ve meyde h'âh ⁵mestlık (...) ⁶ve h'âh muhtesib **şikâyetdin** bir emr vâķî bolsa érdi (...)

(3a) ¹⁰(...) **ve** ol zamânnın kerîmü'l- ¹¹hulķ âzâdeleri belki 'azîmü's-şân şeh-zâdeleri iltifâtığa müşerref bolur érdi

(112a) ¹(...) (-) ol zamân- ²nın kerîmü'l-hulķ âzâdeleri belki 'azîmü's-şân şeh-zâdeleri iltifâtığa müşerref ³bolur érdi (...)

(3a) ¹²huşûşân saltanat gencinin dürr-i semîni ve kanâ'at küncinin hâk-nişîni 'ilm ü zekâ ¹³ehlinin yegânesi **ve** fakr u fenâ haylının bî-nişânesi itig zihni daķâyık rişterleri- ¹⁴nin girih kuşâyı ve arığ tab'ı hâķâyık çehrelerinin perde-rübâyı

(112a) ³(...) huşûşân saltanat gencinin dürr-i semîni ve kanâ'at küncinin hâk-nişîni 'ilm ⁴ü zekâ ehlinin yegânesi (-) fakr u fenâ haylının bî-nişânesi itig zihni daķâyık ⁵rişterlerinin girih kuşâyı ve arığ tab'ı hâķâyık çehrelerinin perde-rübâyı

(3b) ²**ve** yana hem aña karâbet hisâblığ téz-fehm şeh-zâdeler ve muşâhabet intisâblığ hōş-tab' mîr-zâde- ³ler müte'addid sevâd kılıp sâyir ulusğa yayılır érdi (...)

(112a) ¹⁰(-) yana hem aña karâbet hesablık téz-fehm şeh-zâdeler ve muşâhib intisâblık hōş-tab' mîr-zâdeler ¹¹müte'addid sevâd kılıp sâyir ulusğa yayılır érdi (...)

(3b) ³(...) ve 'âşık-**pişe bî-karârların** ⁴celîs-i miñneti ve ma'sûķ-şîve **gül-izârların** enîs-i şöğbeti bolup ğavâş u 'avâm ⁵arasıda iştihâr-ı tamâm ve intişâr-ı mâ-lâ-ķelâm tapar érdi (...)

(112a-112b) ¹¹(...) ve 'âşık-**pişelerinin** celîs-i miñneti ve ¹ma'sûķ-şîve **gül-izârların** enîs-i şöğbeti bolup ğavâş u 'avâm arasında ²iştihâr-ı tamâm ve intişâr-ı mâ-lâ-ķelâm tapar érdi (...)

(3b) ⁵(...) velîkin ğâtrımğa ķelmes ⁶kim bu perişân ebyâtnı cem' kılmaķ ğâtrımğa ķelmiş bolğay **ve köñlümge ķeçmes kim** ⁷**bu perâkende eş ârğa tertîb bermek köñlümge ķeçmiş bolğay**. Egerçi alar kim aĥaşş-ı aşhâb ⁸u e'azz-ı aĥbâb érdiler (...)

(112b) ²(...) velîkin ğâtrımğa ķelmes kim bu perişân ³ebyâtnı cem' kılmaķ ğâtrımğa ķelmiş bolğay (-) egerçi alar kim aĥaşş-ı aşhâb ⁴u e'azz-ı aĥbâb érdiler (...)

(4a) ³(...) avvalğı zümredin bâ-vücûd-ı derd bişesinin ğazanferi ve 'ışķ âteş-ĝâhının ⁴semenderi ma'den-i cevâhir-i ma'nevî (...) ve fenâ mey-hânesinin ⁵rind-i hırķa-çâķı ve belâ peymânesinin (...) esrâr-ı emînlerinin ⁶hem-râzı H'âce Hâfız-ı Şîrâzî (...) şebistanının ⁷sem'-i enveri ve üns gülistânının 'andelîb-i suĥan-veri belâğat şekeristânının **tütî-i şîrîn-⁸ķelâmı** cenâb-ı maĥdümî Mevlânâ 'Abdu'r-Raĥman Câmî (...) mefârıkı't- ⁹ţalibîn dîvânları arada bolğay ve Uyĝur **ibâretinin fuşâĥâsıdın** ve Türk ¹⁰**elfâzının bûleĝâsıdın** Mevlânâ Sekkâķî ve **Mevlânâ Lutfî** raĥimehümallâhu kim birinin şîrîn ¹¹ebyâtı iştihârı Türkistânda bî-ĝâyet ve birinin laţîf ĝazeliyâtı intişârı 'Irâķ u Ħorâsânda ¹²bî-nihâyet durur (...)

**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

(113a-113b) ⁴(...) evvelgi zümredin bâ-vücûd-ı derd bîşesinin gâzanferi ve 'ışk âteş-gâhının ⁵semenderi ma'den-i cevâhir-i ma'nevî (...) ve fenâ mey-hânesi- ⁶nin rind-i hırka-çakı ve belâ peymânesinin (...) esrâr-ı emînleri- ⁷nin hem-râzî H'âce Hâfız-ı Şîrâzî (...) şebistanının ⁸şem'-i enveri ve üns gülistanının 'andelîb-i sühân-veri belâgat şekeristânının **tûti-i (-)** ⁹cenâb-ı ma'hdümî Mevlânâ 'Abdu'r-Rahman Câmî (...) mefârıkı't- ¹⁰tâlibîn dîvânları arada bolğay ve Uyğur **(-) fuşahâsı** ve Türk **elfâzı büleğasıd[ın]** Mevlânâ Sekkâkî ¹¹ve **Mevlânâ (-)** rahîmehümallâhu kim birinin şîrîn ebyâtı iştihârı Türkistânda bî-gâyet ¹²ve birinin latîf gâzeliyyâtı intişârı Horâsân u 'Irâkda bî-nihâyet durur

(4a) ¹²(...) ve ğarîbrağ bu kim ğarâyib-i ma'ânî iktisabı ¹³üçün ğarâbet iklimleride tab' seyyâhını ğurbetğa salğan Fârsî-dişâr u Türkî- ¹⁴şî'âr yigitler ser-haylı yâr-ı 'azîz Süheylî dâme tevfiķuhu kim Fârsî **eş'âr** bahârıda ¹⁵feyz şehâbıdın yakқан **ma'ânî** yamğurının her kaçresi riştesigâ şüh- ¹⁶tab' ebkârı barmağları uçı bile yüz girih töker (...)

(113b) ²(...) ve ğarîbrağ bu kim ğarâyib-i ma'ânî iktisabı üçün ³ğarâbet iklimleride tab' seyyâhını ğurbetğa salğan Fârsî-dişâr u Türkî-şî'âr yigitler ⁴ser-haylı yâr-ı 'azîz Süheylî dâm tevfiķuhu kim Fârsî **eş'âr** bahârıda feyz şehâbıdın yakқан ⁵(-) yamğurının her kaçresi riştesigâ şüh-tab' ebkârı barmağları uçı bile yüz girih ⁶töker (...)

(4a-4b) ¹⁶(...) ve Türkî ebyât meydânıda 'azîmet ¹⁷bâd-pâyın püyeğâ salsa yüz yilgi ölgen daķâyık perî-veşlerinin silsile-yi **zülfidin** çâbüklük şeh-süvârı sinânı nevki bile yüz zırh köterür (...)

(113b) ⁶(...) ve Türkî ebyât meydânıĝa 'azîmet bâd-pâyın püyeğâ salsa yüz yilgi ölgen ⁷daķâyık perî-veşlerinin silsile-yi **zülfi** çâbüklük şeh-süvârı sinânı nevki bile yüz zırh ⁸köterür (...)

(5a) ⁶(...) şâhib-kırânî kim **tîgi** suydın rezm bostânıda fath gülleri açıldı (...)

(114b) ⁶(...) şâhib-kırânî kim **tîg** suydın rezm bostânıda ⁷feth gülleri açıldı (...)

(5a) ¹⁶Ebûl-ğâzî Sultân Hüseyin Bahâdır Ğan ħalledellâhu **(-)** mülkehu ve sultānehu ¹⁷ve efaza 'ale'l-'âlemîn birrehü ve ihsāneh

(115a) ⁶Ebûl-ğâzî Sultân Hüseyin Bahâdır Ğan ħalledellâhu **te'âlâ** mülkehu ve sultānehu ve efaza 'ale'l-'âlemîn birrehü ve ihsāneh

(5b) ^{9/2}budur tūrfarağ kim **mēni** zār hem

(115b) ^{4/2}budur tūrfarağ kim **mén** zār hem

(5b) ¹⁶(...) ya'nî bu hāne-zādeniñ **hān-vādesi** bu hāne- ¹⁷vādeniñ hāne-zādesi érdi

(115b-116a) ¹¹(...) ya'nî bu ¹hāne-zādeniñ **hāne-vādesi** bu hāne-vādeniñ hāne-zādesidür

(6a) ⁴velîkin kâbiliyyet kılletidin ve (...) ⁵müdde'asî ħâtrımĝa ħutūr kılmaydur érdi **ve ħavâķîn-i sipihr-iķtidâr ħuşuşıyyeti** ⁶temennâsî bātınımda **zūhūr étmeydür erdi** ammâ ol ħazretniñ kimyâ-ħâşşiyet- ⁷lık iltifâtıdın ve iksîr-menfa'atlık mürâ'atlarıdın mülâzemetde bî-iķhtiyâr ⁸ve 'ubüdiyyetde dîvâne-vār érdim (...)

(116a) ⁵velîkin kâbiliyyet kılletidin ve (...) müdde'asî ⁶ħâtrımĝa ħutūr kılmaydurur érdi **(-)** ammâ ol ħazretniñ kimyâ-ħâşşiyetlik iltifât- ⁷larıdın ve iksîr-menfa'atlık mürâ'atlarıdın mülâzemetde bî-iķhtiyâr ve 'ubüdiyyetde ⁸dîvâne-vār érdim (...)

(6a) ¹²(...) ve dürer-bâr tilige mecâlisde **ba'zî** ebyâtım mezkûr ve gevher-nişâr élgige maĥâfilde ¹³ba'zî gâzeliyyâtım maştûr bolur érdi (...)

(116a-116b) ¹¹(...) ve dürer-bâr tilige mecâlisde ¹(-) ebyâtım mezkûr ve gevher-nişâr élgige maĥâfilde ba'zî gâzeliyyâtım maştûr bolur érdi (...)

(6b) ¹(...) bu âşüfte ebyâtımda ol lafz ve **bu** perîşân gâzeliyyâtımda ol beyt

(116b) ⁶(...) bu âşüfte ebyâtımda ol lafz ve **(-)** perîşân gâzeliyyâtımda ol beyt

(6b) ⁴çün bu beytler eyvânı ol **ıslâhlar** nakş u nigârıdın reşk-i nigâr-hâne-yi Çîn ⁵ve bu gâzeller bostânı (...) bola başladı

(116b) ⁹çün bu beytler eyvânı ol (-)lar nakş u nigârıdın reşk-i perî-hâne-yi Çîn ve bu gâzeller ¹⁰bostânı (...) bola başladı (...)

(6b) ⁸mén bu vîrāneni ol cevāhir nakdı (-) ⁹maḥzen kılğan ḥayret-din mütefekkir ve bu kâşāneni ol meşā'il nūrı revşen étgen ¹⁰fikre-din müteḥayyir

(117a) ^{2/2}mén bu vîrāneni ol cevāhir nakdı **bile** ³maḥzen kılğan ḥayret-din mütefekkir ve bu kâşāneni ol meşā'il nūrı revşen étgen fikre-din müteḥayyir

(7a) ^{9/1}barın yığ émdi **andaḵ** kim atalar

(117b) ^{8/1}barın yığ émdi (-) kim atalar

(7a) ^{12/1}çü bildiñ **ḥük**m bar işdin rücū' ét

(117b) ^{11/1}çü bildiñ **ḥük**mi bar işdin rücū' ét

(7a) ¹⁴bu vācibü'l-ittibā' emr vuḵū' ıdın ve bu **yaşḥu's-sükūt** ḥük m şudūrıdın dūd başımğa ¹⁵aştı ve ot dimāğımğa tutaştı (...)

(118a) ²bu vācibü'l-ittibā' emr vuḵū' ıdın ve bu **yaşḥu's-sükūt** ḥük m şudūrıdın dūd başımdın aştı ³ve ot dimāğımğa tutaştı (...)

(7a-7b) ¹⁷(...) ve köñlüm ¹**bu** nevāğa müterennim érđi kim

(118a) ⁵(...) ve köñlüm (-) nevāğa müterennim érđi kim

(7b) ^{8/2}**sa'yda** yüz piyāle ḵan çekseñ

(118b) ^{1/2}**sa'yda** yüz piyāle ḵan çekseñ

(7b) ^{10/2}maña boldı özüm-din **özge** ümīd

(118b) ^{3/2}maña boldı özüm-din **özüge** ümīd

(7b-8a) ¹⁷(...) avval budur kim her kişi **kim** dīvān tertīb ¹kılıp turur (...)

(118b) ¹⁰(...) evvel budur kim her kişi (-) dīvān tertīb kılıp turur (...)

(8a) ⁹(...) yana bu kim her ḥarf gāzeliyyātınñ avval bitilgen **gazel bile özge** gāzeller ¹⁰arasıda üslüb ḥayṣiyyetidin tefāvūt ri'āyet kılmay dururlar muḵarrer durur

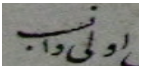
(119a) ⁷(...) yana bu kim her ḥarf gāzeliyyātı- ⁸nıñ evvel bitilgen (-) gāzeller arasında üslüb ḥayṣiyyetidin tefāvūt ri'āyet kılmay dururlar ⁹muḵarrerdür (...)

(8a) ⁷bu cihetdin ol dört ḥarf cevherin ⁸dağı özge ḥurūf **cevāhiri** silkige tartıp gāzeliyyātı otuz ikki ḥarf tertībı bile müretteb ⁹kılındı (...)

(119a) ⁶bu cihetdin ol dört ḥarf cevherin dağı özge ḥurūf **cevāhir** silkige tartıp ⁷gāzeliyyātı otuz éki ḥarf tertībı bile müretteb kılındı (...)

(8a) ¹¹(...) her emrde her laḥza Ḥaḵ subḥānehu ve ta'ālā ḥamdıdın yā **Resūl 'aleyhi's-selām** na'tıdın ¹²yā bu ikki **işke** delālet kılur dēk bir emrdin gāfil bolmamağlık **evlā durur** (...)

(119a) ⁹(...) her emrde her laḥza Ḥaḵ subḥānehu ve te'ālā ḥamdıdın yā **Resūlu'llāh (-)** na'tıdın ¹⁰yā bu éki **işga** delālet kılur dēk bir emrdin gāfil bolmamağlık **evlāda (?)** ¹¹**dur** (...)

**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

(8a) ¹²(...) (-) eger **her** ¹³lahza bu sa'âdet **müyesser** bolmasa her müte'ayyin **emr** iftitâhıda **höd** né nev' tegâfûl ve tekâsül revâ körülgey

(119a) ¹¹(...) **ve** eger (-) lahza bu sa'âdet (-) bolmasa her müte'ayyin **emrde** iftitâhıda (-) né nev' tegâfûl ve tekâsül revâ körülgey

(8b) ¹bu nev' **hayâlî** hâtırğa kélgen üçün her harf gâzeliyyâtının avvalğı **gazelini** ²yâ Ténri ta'âlâ hamdı bile (...) ³kim bu ikki işdin birige dâl bolğay muvazzağ kılındı (...)

(119b) ⁵bu nev' **hayâl** hâtırğa kélgen üçün her harf gâzeliyyâtının evvelğı **gazeliniñ** ⁶yâ Ténri te'âlâ hamdı bile (...) kim bu éki ⁷işdin birige dâl bolğay muvazzağ kılındı (...)

(8b) ⁷mundağ **dīvân** bitilse höd asru bîhüde zahmet ve zâyî' meşakkat tartılğan ⁸bolğay ol cihetdin bu dīvānda hamd ü na't u **mev'izedin** başka ⁹her şür-engiz gâzeldin kim istimâ'ı meh-veşlerğa mücib-i ser-keşlik ve gam-keşlerğa ¹⁰bâ'is-i müşevveşlik bolğay birer ikkirer naşihat-ârâ ve **mev'ize-âsâ** beyt irtikâb ¹¹kılındı (...)

(119b-120a) ¹⁰(...) mundağ (-) bitilse höd asru bîhüde zahmet ¹¹ve zâyî' meşakkat tartılğan bolğay ol cihetdin bu dīvānda hamd ü na't u **mev'izetdin** ¹başka her şür-engiz gâzeldin kim istimâ'ı meh-veşlerğa mücib-i ser-keşlik ve gam-gîn- ²lerğa bâ'is-i müşevveşlik bolğay birer ékirer naşihat-ârâ ve **mev'izet-âsâ** beyt ³irtikâb kılındı (...)

(8b) ¹²tâ bularnıñ **vücüd** hırmeni ol berķ ihtirâkıdın bi'l-küllin zâyî' bolmağay

(120a) ⁴tâ bularnıñ **vücüd**ı hırmeni ol berķ ihrâkıdın bi'l-külliyе zâyî' bolmağay (...)

(8b) ¹⁴bu **beytniñ** naşihat-sâz va'izleri ve mev'ize-perdâz naşihları mâni' bolğaylar

(120a) ⁶bu **beytlerniñ** naşihat-sâz va'izleri ve mev'ize-perdâz naşihları mâni' bolmağaylar

(9a) ³yana bu kim sâyir devâvînde resmî **gazel** üslûbıdın kim şâyî' durur tecâvüz kılıp mahşûş ⁴nev'lerde söz 'arûsının cilvesiğâ nemâyış ve cemâliğâ ârayış bérmeý dururlar

(120b) ¹yana bu kim sâyir devâvînde resmî **gazeller** üslûbıdın kim şâyî' durur tecâvüz kılıp ²mahşûş nev'lerde söz 'arûsının cilvesiğâ nemâyış ve cemâliğâ ârayış bérmeýdürler

(9a) ⁸(...) ol cihetdin sa'y kılındı ⁹kim her **mazmûnda** matla'î vâkı' bolsa ekser andağ bolğay kim (...)

(120b) ⁶(...) ol cihetdin sa'y kılındı kim her **mazmûn** matla'î vâkı' ⁷bolsa ekser andağ bolğay kim (...)

(9a) ¹⁴yana mesnevî bile kaşâyiddin başka **kim inşâ'allâhu ta'âlâ** ¹⁵alar dağı her kıysı başka **mücelled** bolğay (...)

(121a) ¹yana mesnevî bile kaşâyiddin başka (-) **inşâ'allâh** alar dağı her kıysı başka (-) bolğay

(9a-9b) ¹⁵(...) her nev' şî'rdin meşelâ rûh-efzâ muhammesler barça ¹⁶hamse-zînet ve revân-âsâ müseddesler barça sitte-rûtbet ve müfîd (-) rubâ'iyât ¹⁷**barça** leţâfet-âmiz ve nâfi' muqatta'ât barça menfa'at-engiz ve dil-pezir müstezâdlar barçanın ¹vâz'ı zâyidü'l-had ve bî-nazir ferdler barça lutf u revânlıkda müfred ve nâmi' mu'ammâlar ²barçası at yaşurmakda sâtir ve girâmî lügazlar barçanın mebtûnlığı zâhir ve müselsel ³terci'ler barça mergûb ve mu'tedil tuyuğlar barça Türkî üslûb bu ebyât zeylide muhayyel ve (-) eş'âr haylide müzeyyel ⁴**boldı** ve gâraz (...)

(121a) ²her nev' şî'rdin meşelâ rûh-efzâ muhammesler barça hamse-zînet ve revân-âsâ müseddesler ³barça sitte-rûtbet ve müfîd **barça** rubâ'iyât (-) leţâfet-âmiz ve nâfi' muqatta'ât barça ⁴menfa'at-engiz ve dil-pezir müstezâdlar barçanın vâz'ı zâyidü'l-had ve bî-nazir ferdler ⁵barça lutf u revânlıkda müfred ve nâmi' mu'ammâlar barçası at yaşurmakda sâtir ⁶ve girâmî lügazlar barçanın mebtûnlığı zâhir ve müselsel terci'ler barça mergûb ve mu'tedil ⁷tuyuklar barça Türkî üslûb bu ebyât zeylide muhayyel ve **bu** eş'âr haylide müzeyyel (-) ve gâraz

(10a) ¹⁴(...) bu perişān ebyāt kim şerh kılğan dēk tertīb taptı bu zābıta ¹⁵kaydığa kirmesdin ve bu rābıta silkige tartılmasdin burun bu **cihetdin** ¹⁶kim eger ba‘zısı vasaṭ sinde ayılğan bolsa ba‘zı şıgar sinde dēyilip érđi

(122b) ¹bu perişān ebyāt kim şerh kılğan dēk tertīb taptı ve bu zābıta kaydığa kirmes- ²din ve bu rābıta silkige tartılmasdin burun bu **cihet** kim eger ba‘zısı vasaṭ sinde ³ayılğan bolsa ba‘zı şıgar sinde dēyilip durur (...)

(10a-10b) ¹⁷(...) ba‘zı sağ érkende bolsa ba‘zı ösrüklükde ¹ve ba‘zı hüşmendlikda **bolsa (-)** ba‘zı dīvānelikda vāki‘ bolup érđi (...)

(122b) ³(...) ba‘zı ⁴sağ érkende bolsa ba‘zı ösrüklükte ve ba‘zı dīvānelikda **(-)** ve ba‘zı hüşmendlikda vāki‘ bolup ⁵érđi (...)

(10b) ¹(...) aralarında ²şāyed ki fāhiş tefāvüt bolğay dēp cem‘ kılmağıda dilīrlık kılınmas érđi ³ammā ḥalāyık arasında miñ **beyt** ikki miñ beyt artuğrak öksükrek kim özleri cem‘ ⁴kılıp érdiler (...)

(122b) ⁵(...) aralarında şāyed ki fāhiş tefāvüt bolğay dēp cem‘ kılınmasıda dilīrlık ⁶kılınmadı amā ḥalāyık arasında miñ **(-)** éki miñ beyt artuğ eksükrek kim özleri cem‘ ⁷kılıp érdiler (...)

(10b) ⁵ba‘zı **ebiyātī** kim ḥāmraḳ ve ba‘zı **ğazeliyātī** kim nā-tamāmraḳ érđi (...)

(122b) ⁸ba‘zı **ebiyāt** kim ḥāmraḳ ve ba‘zı **ğazeliyyāt** kim nā-tamāmraḳ érđi (...)

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(1b) ^{12/1}ol bāğda her gül **otı** kim çekti ‘alem

(110a) ^{4/1}ol bāğda her gül **okı** kim çekti ‘alem

(2b) ^{7/2}**yok** **ése** sākide gül-gün cām-ı mey bağırim kebāb

(111a) ^{5/2}**bolmasa** sākide gül-gün cām-ı mey bağırim kebāb

(2b) ⁷az vaktde bāde seylidin hüş ⁸u ‘aqlım **öyi** yıkıldı (...)

(111a) ⁶az vaktde bāde seylidin ‘aql u hüşüm **évi** yıkıldı (...)

(2b) ¹⁵‘aşıklık kūçesinde kim ‘acīb **ātğa** gāyet ve ḥammārlik maḥalleside kim ġarīb müşkilātğa ¹⁶nihāyet yok turur (...)

(111b) ²‘aşıklık kūçesinde kim ‘acīb **ḥālātğa** gāyet ve ḥammārlik maḥalleside kim ġarīb ³müşkilātğa nihāyet yok turur (...)

(3b) ²ve yana hem aña qarābet ḥisāblıg tēz-fehm şeh-zādeler ve **muşāḥabet** intisāblıg ḥōş-ṭab‘ mīr-zāde- ³ler müte‘addid sevād kılıp sāyir ulusğa yayılır érđi (...)

(112a) ¹⁰(-) yana hem aña qarābet ḥesablık tēz-fehm şeh-zādeler ve **muşāḥib** intisāblıg ḥōş-ṭab‘ mīr-zādeler ¹¹müte‘addid sevād kılıp sāyir ulusğa yayılır érđi (...)

(4b) ¹(...) **ḥāliyā** ikkelesi elfāz nazmığa ²kāyil belki dīvān tekmlīğa māyil bolğay (...)

(113b) ⁸(...) **ḥālā** ékkelesi elfāz nazmığa kāyil belki dīvān tekmlīğa māyil bolğay (...)

(4b) ²(...) **ve yana dağı** leṭāfet-şi‘ār nāzımlar zārāyifi ve zārāfet- ³dişār rākımlar leṭāyifi her yandın istimā‘ tüşer (...)

(113b) ⁸(...) **dünyādağı** leṭāfet- ⁹şi‘ār nāzımlar zārāyifi ve zārāfet-dişār rākımlar leṭāyifi her yandın istimā‘ tüşer (...)

(5a) ^{9/2}bu ayılğança yüz miñ **bil** yana her birni yüz miñ kıl

(114b) ⁹bu ayılğança yüz min yıl* yana her birni yüz min kıl

(5a) ^{12/1}ay yıl kademide baş koyup **kaanlar**

(115a) ^{2/1}ay yıl kademide baş koyarğa **anlar**

(6a) ⁸(...) ve hürşîd-i **râyetidin** nihâyetsiz terbiyetler kuyaş ⁹tağdın envâ'-ı ⁹cevâhir peydâ kılğan dék könlüm kânın dağâyık gevherleri birle ¹⁰ârâste kılıp ve seḥâb-ı keffidin ğâyetsiz takvîyetler bulut tofrağdın türlüğ ¹¹reyâhîn hüveydâ kılğan dék hâtırım bostânın leṭâyif gülleri bile pîrâste ¹²eyler érdi (...)

(116a) ⁸(...) ve hürşîd-i **râyıdın** nihâyetsiz terbiyetler kuyaş tağdın envâ'-ı ⁹cevâhir peydâ kılğan dék könlüm kânın dağâyık gevherleri birle ârâste kılıp ve seḥâb-ı ¹⁰keffidin ğâyetsiz takvîyetler bulut tofrağdın türlüğ reyâhîn hüveydâ kılğan dék ¹¹hâtırım bostânın leṭâyif gülleri birle pîrâste eyler érdi (...)

(6b) ⁴çün bu beytler eyvânı ol ıslâhlar naḳş u nigârıdın reşk-i **nigâr-hâne-yi** Çîn ⁵ve bu gazeller bostânı (...) bola başladı

(116b) ⁹çün bu beytler eyvânı ol (-)lar naḳş u nigârıdın reşk-i **peri-hâne-yi** Çîn ve bu gazeller ¹⁰bostânı (...) bola başladı (...)

(7a) ^{1/10}ki bar ol ḥayl-ı ser-gerdân-ı **sâde**

(117b) ^{9/1}ki bar ol ḥayl-ı ser-gerdân-ı **gümrâh**

(8a) ^{7/2}söz derde kérek **ki** infi'âl olğay aña

(119a) ^{5/2}söz derde kérek **kim** infi'âl olğay aña

(8a) ^{15/1}kör ki **érür** avvalı her süreniñ

(119b) ^{2/1}kör ki **olur** evveli her süreniñ

(8b) ⁷mundaḳ dīvân bitilse ḥöd asru bîhüde zaḥmet ve zâyî' meşakkât tartılğan ⁸bolğay ol cihetdin bu dīvânda ḥamd ü na't u mev'izedin başka ⁹her şür-engîz gazeldin kim istimâ'ı meh-veşlerğa mücib-i ser-keşlik ve **gam-keşlerğa** ¹⁰bâ'is-i müşevveşlik bolğay birer ikkîrer naşîḥat-ârâ ve mev'ize-âsâ beyt irtikâb ¹¹kılındı (...)

(119b-120a) ¹⁰(...) mundaḳ (-) bitilse ḥöd asru bîhüde zaḥmet ¹¹ve zâyî' meşakkât tartılğan bolğay ¹¹ol cihetdin bu dīvânda ḥamd ü na't u mev'izetdin ¹başka her şür-engîz gazeldin kim istimâ'ı meh-veşlerğa mücib-i ser-keşlik ve **gam-gîn-lerğa** ²bâ'is-i müşevveşlik bolğay birer ékirer naşîḥat-ârâ ve mev'izet-âsâ beyt ³irtikâb kılındı (...)

(8b) ¹²tâ bularniñ vücüd ḥırmeni ol berḳ **iḥtirâkıdın bi'l-küllin** zâyî' bolmağay

(120a) ⁴tâ bularniñ vücüdı ḥırmeni ol berḳ **iḥrâkıdın bi'l-küllîye** zâyî' bolmağay (...)

(8b) ^{16/2}perde-derlik **êtseler** ṭannâz olup

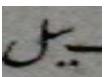
(120a) ^{8/2}perde-derlik **kılsalar** ṭannâz olup

(9b) ^{10/1}né çakḳaça **ol binâ ki** ma'mûr olğay

(121b) ^{2/1}né çakḳaça **kim binâsı** ma'mûr olğay

(9b) ^{15/1}ğaraż **ol érdi kim bu** ḳaşr-ı 'âlî

(121b) ^{7/1}ğaraż **budur ki uşbu** ḳaşr-ı 'âlî

(10a) ^{10/1}elâ tâ çarh kaşrı sayır olğay ^{10/2}nücüm eyvânı **üzre** dâyr olğay

(122a) ^{8/1}elâ tâ çarh kaşrı dâyr olğay ^{8/2}nücüm eyvânı **içre** sayır olğay

(10b) ^{10/1}yüz gül arasında bir tiken bolsa **né tan** ^{10/2}yüz yahşı içinde bir yaman bolsa **né tan**

(123a) ^{2/1}yüz gül arasında bir tiken bolsa **kérek** ^{2/2}yüz yahşı içinde bir yaman bolsa **kérek**

(10b) ^{11/2}birinin tehîde dürdi den bolsa **né tan**

(123a) ^{3/2}birinin tehîde dürdi den bolsa **kérek**

(10b) ^{16/1}‘ayb istegüçi **kim** sözidür barça hılâf

(123a) ^{8/1}‘ayb istegüçi **ki** sözidür barça hılâf

Fonetik Farklılıklar

(2b) ²(...) **sin** muktezâsıdın **tabî** atğa hevâ gâlib ve hevâ galebesidin ³tabî at lehvgâ tâlib érdi (...)

(111a) ¹(...) **sinn** muktezâsıdın **tabî** atğa hevâ gâlib ve hevâ galebesidin tabî at lehvgâ ²tâlib érdi (...)

(3a-3b) ¹⁷(...) fi'l-hâl ¹anı müşk-bâr kalem **bile** kâfûr-kirdâr şafhağa raqam kılıp aq u qaranı andın mahzûz kılur érdi

(112a) ⁸(...) fi'l-hâl anı ⁹müşk-bâr kalem **birle** kâfûr-kirdâr şafhağa raqam kılıp aq u qaranı andın mahzûz kılur érdi

(3b) ²ve yana hem aña qarâbet **hisâblıg** téz-fehm şeh-zâdeler ve müşâhabet **intisâblıg** hōş-ṭab ‘mîr-zâde- ³ler müte‘addid sevâd kılıp sayır ulusğa yayılır érdi (...)

(112a) ¹⁰(-) yana hem aña qarâbet **hesablıg** téz-fehm şeh-zâdeler ve müşâhib **intisâblıg** hōş-ṭab ‘mîr-zâdeler ¹¹müte‘addid sevâd kılıp sayır ulusğa yayılır érdi (...)

(3b) ³(...) ve ‘âşık-pîşe bî-karârların ⁴celîs-i miḥneti ve ma‘şûk-şîve gül-‘izârların ⁵enîs-i şohbeti bolup havâş u ‘avâm ⁶arasında iştihâr-ı tamâm ve intişâr-ı mâ-lâ-keâm tapar érdi (...)

(112a-112b) ¹¹(...) ve ‘âşık-pişelerin ¹²celîs-i miḥneti ve ¹³ma‘şûk-şîve gül-‘izârların ¹⁴enîs-i şohbeti bolup havâş u ‘avâm ¹⁵arasında ¹⁶iştihâr-ı tamâm ve intişâr-ı mâ-lâ-keâm tapar érdi (...)

(4a) ^{1/1}ber-ṭaraf **bolğay** mey ü ‘ışk u cünün

(113a) ^{2/1}ber-ṭaraf **olğay** mey ü ‘ışk u cünün

(4b) ⁹dâyim él kaşıda bu nev‘ maqbûl ‘üzr **bile** meşhûr ve öz allımda bu ma‘kûl bahâne **bile** ma‘zûr ¹⁰érdim (...)

(114a) ⁴dâyim él kaşıda bu nev‘ maqbûl ‘özr **ile** meşhûr ve öz allımda bu ma‘kûl bahâne **birle** ma‘zûr érdim

(4b) ¹⁰(...) ve yél ¹¹**taḥarrüklüg** sipihr ol kâm-kâr şem‘-i ḥayâtın öçürdi (...)

(114a) ⁵(...) ve yél **taḥarrüklüg** sipihr ol ⁶kâm-kâr şem‘-i ḥayâtın öçürdi (...)

(6a) ⁴velîkin kâbiliyyet kılletidin ve (...) ⁵müdde‘ası ḥâṭırımğa ḥuṭûr **kılmaydur érdi** ve ḥavâkîn-i sipihr-iḳtîdâr ḥuşûşıyyeti ⁶temennâsı bâṭnımda zuhûr étmeydür erdi ammâ ol ḥazretin kimyâ-ḥâşşiyet- ⁷hlık iltifâtırdın ve iksîr-menfa‘atlık mürâ‘atlarıdın mülâzemetde bî-iḥtiyâr ⁸ve ‘ubûdiyyetde dîvâne-vâr érdim (...)

(116a) ⁵velîkin kâbiliyyet kılletidin ve (...) müdde‘ası ⁶ḥâṭırımğa ḥuṭûr **kılmaydurur érdi** (-) ammâ ol ḥazretin kimyâ-ḥâşşiyetlik iltifât- ⁷larıdın ve iksîr-menfa‘atlık mürâ‘atlarıdın mülâzemetde bî-iḥtiyâr ve ‘ubûdiyyetde ⁸dîvâne-vâr érdim (...)

**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

(6a) ⁸(...) ve hürşîd-i rāyetidin nihāyetsiz terbiyetler kuyaş ⁹tağdın envā'-ı cevāhir peydā kılğan dēk könlüm kânın dakāyık gevherleri birle ¹⁰ārāste kılıp ve seḥāb-ı keffidin gāyetsiz takviyetler bulut tofrağdın türlüğ ¹¹reyāhîn hüveydā kılğan dēk hātırım bostānın leṭāyif gülleri **bile** pīrāste ¹²eyler érdi (...)

(116a) ⁸(...) ve hürşîd-i rāyidın nihāyetsiz terbiyetler kuyaş tağdın envā'-ı ⁹cevāhir peydā kılğan dēk könlüm kânın dakāyık gevherleri birle ārāste kılıp ve seḥāb-ı ¹⁰keffidin gāyetsiz takviyetler bulut tofrağdın türlüğ reyāhîn hüveydā kılğan dēk ¹¹hātırım bostānın leṭāyif gülleri **birle** pīrāste eyler érdi (...)

(6a) ¹⁴(...) ve gāhî ma'ānīm fütürin ıslāh kılmak **bile** nokşāndın mu'arrā kılur érdi

(116b) ²(...) ve gāhî ma'ānīm fütürin ıslāh kılmak **birle** ³nokşāndın mu'arrā kılur érdi (...)

(6a) ¹⁵ba'zı beytimdin birer nā-münāsib lafzı çıkarıp bir deste-yi şebe içre bir dürr-i ¹⁶şāh-vār tartқан dēk birer lafz **kivürür érdi** (...)

(116b) ³(...) ba'zı beytimdin birer nā-münāsib lafzı çıkarıp bir deste-yi ⁴şebe içre bir dürr-i şāh-vār tartқан dēk birer lafz **kivürür érdi** (...)

(6b) ^{12/2}her şefkati **bendeliğda** şermende ménı

(117a) ^{5/2}her şefkati **bendeliğda** şermende ménı

(8a) ⁹(...) yana bu kim her ḥarf gāzeliyātının avval bitilgen gāzel bile özge gāzeller ¹⁰arasıda üslūb ḥayṣiyyetidin tefāvūt ri'āyet kılmay dururlar **muḥarrer durur**

(119a) ⁷(...) yana bu kim her ḥarf gāzeliyyātı- ⁸nın evvel bitilgen (-) gāzeller arasında üslūb ḥayṣiyyetidin tefāvūt ri'āyet kılmay dururlar ⁹**muḥarrerdür** (...)

(9a) ³yana bu kim sāyir devāvīnde resmī gāzel üslūbıdın kim şāyi' durur tecāvüz kılıp maḥşūş ⁴nev'lerde söz 'arūsının cilvesiğā nemāyış ve cemālīğā ārayış **bérmey dururlar**

(120b) ¹yana bu kim sāyir devāvīnde resmī gāzeller üslūbıdın kim şāyi' durur tecāvüz kılıp ²maḥşūş nev'lerde söz 'arūsının cilvesiğā nemāyış ve cemālīğā ārayış **bérmeydürler**

(9a) ⁸(...) ol cihetdin sa'y kılındı ⁹kim her maẓmūnda maṭla'ī vāḳi' bolsa ekşer **andağ** bolğay kim (...)

(120b) ⁶(...) ol cihetdin sa'y kılındı kim her maẓmūn maṭla'ī vāḳi' ⁷bolsa ekşer **andağ** bolğay kim (...)

(9a-9b) ¹⁵(...) her nev' şî'rdin meşelā rūḥ-efzā muḥammesler barça ¹⁶ḥamse-zīnet ve revān-āsā müseddesler barça sitte-rütbet ve müfīd (-) rubā'iyāt ¹⁷barça leṭāfet-āmīz ve nāfi' muḳaṭṭa'āt barça menfa'at-engīz ve dil-peẓīr müstezādlar barçanın ¹vāz'ı zāyidü'l-ḥad ve bī-naẓīr ferdler barça lūṭf u revānıḳda müfred ve nāmī mu'ammālar ²barçası at yaşurmağda sātir ve girāmī lūğazlar barçanın **mebṭūnluğı** zāhir ve müselsel ³tercī'ler barça mergūb ve mu'tedil **tuyuğlar** barça Türkī üslūb bu ebyāt zeylide muḥayyel ve (-) eş'ār ḥaylıda müzeyyel ⁴boldı ve ğarāz (...)

(121a) ²her nev' şî'rdin meşelā rūḥ-efzā muḥammesler barça ḥamse-zīnet ve revān-āsā müseddesler ³barça sitte-rütbet ve müfīd barça rubā'iyāt (-) leṭāfet-āmīz ve nāfi' muḳaṭṭa'āt barça ⁴menfa'at-engīz ve dil-peẓīr müstezādlar barçanın vāz'ı zāyidü'l-ḥad ve bī-naẓīr ferdler ⁵barça lūṭf u revānıḳda müfred ve nāmī mu'ammālar barçası at yaşurmağda sātir ⁶ve girāmī lūğazlar barçanın **mebṭūnluğı** zāhir ve müselsel ⁷tercī'ler barça mergūb ve mu'tedil ⁸**tuyuğlar** barça Türkī üslūb bu ebyāt zeylide muḥayyel ve bu eş'ār ḥaylide müzeyyel (-) ve ğarāz

(9b) ⁵(...) çün selāṭīndin ḳay biri kim bināī ⁶**ḳoyup dururlar** menī vü eyvānī ⁷**çékip tururlar** (...)

(121a) ⁹(...) çün selāṭīndin ḳay biri kim bināī ¹⁰**ḳoyuptururlar** menī vü eyvānī ¹¹**çékip** ¹²**dururlar** (...)

(10a) ^{5/1}imāret sa'yıda kim **bolsa** zer-pāş

(122a) ^{3/1}imāret sa'yıda kim **olsa** zer-pāş

(10a) ^{5/2}binā anıñ atı birle **bolur** fāş

(122a) ^{3/2}binā anıñ atı birle **olur** fāş

(10a-10b) ¹⁷(...) ba'zı sağ érkende bolsa ba'zı **ösrüklükde** ¹ve ba'zı hüşmendlikda bolsa (-) ba'zı dīvānelikda vāki' bolup érdi (...)

(122b) ³(...) ba'zı ⁴sağ érkende bolsa ba'zı **ösrüklükte** ve ba'zı dīvānelikda (-) ve ba'zı hüşmendlikda vāki' bolup ⁵érdi (...)

(10b) ¹(...) aralarında ²şāyed ki fāhiş tefāvüt bolğay dép cem' kılmağıda dilîrlik kılınmas érdi ³ammā hālāyık **arasıda** miñ beyt ikki miñ beyt artuğrağ **öksükrek** kim özleri cem' ⁴kılıp érdiler (...)

(122b) ⁵(...) aralarında şāyed ki fāhiş tefāvüt bolğay dép cem' kılınmasıda dilîrlik ⁶kılmadı amā hālāyık **arasında** miñ (-) éki miñ beyt artuğ **eksükrek** kim özleri cem' ⁷kılıp érdiler (...)

(10b) ^{10/1}yüz gül **arasıda** bir tiken bolsa né tañ ^{10/2}yüz yağşı içinde bir yaman bolsa né tañ

(123a) ^{2/1}yüz gül **arasında** bir tiken bolsa kérek ^{2/2}yüz yağşı içinde bir yaman bolsa kérek

Morfolojik Farklılıklar

(4a-4b) ¹⁶(...) ve Türkî ebyāt **meydānıda** 'azîmet ¹⁷bād-pāyın pūyeğa salsa yüz yığlı ölgen dağāyık perî-veşlerinin silsile-yi ¹zūlfidin çābüklük şeh-süvārı sinānı nevki bile yüz zırh köterür (...)

(113b) ⁶(...) ve Türkî ebyāt **meydānığa** 'azîmet bād-pāyın pūyeğa salsa yüz yığlı ölgen ⁷dağāyık perî-veşlerinin silsile-yi zūlfi çābüklük şeh-süvārı sinānı nevki bile yüz zırh ⁸köterür (...)

(5b) ¹⁶(...) ya'nı bu hāne-zādeniñ hān-vādesi bu hāne- ¹⁷vādeniñ **hāne-zādesi érdi**

(115b-116a) ¹¹(...) ya'nı bu ¹hāne-zādeniñ hāne-vādesi bu hāne-vādeniñ **hāne-zādesidür**

(7a) ¹⁴bu vācibü'l-ittibā' emr vukū' ıdın ve bu yaşhu's-sükūt hüküm şudurıdın dūd **başımğa** ¹⁵aştı ve ot dimāğımğa tutaştı (...)

(118a) ²bu vācibü'l-ittibā' emr vukū' ıdın ve bu yaşhıhu's-sükūt hüküm şudurıdın dūd **başımđın** aştı ³ve ot dimāğımğa tutaştı (...)

(8b) ¹⁴bu beytniñ naşihāt-sāz va'izleri ve mev'ize-perdāz nāşihları māni' **bolğaylar**

(120a) ⁶bu beytlerniñ naşihāt-sāz va'izleri ve mev'ize-perdāz nāşihları māni' **bolmağaylar**

(10a) ¹⁴(...) bu perîşān ebyāt kim şerh kılğan dék tertîb taptı bu zābıta ¹⁵kaydığa kirmesdin ve bu rābıta silkige tartılmasdın burun bu cihetdin ¹⁶kim eger ba'zısı vasať sinde ayılğan bolsa ba'zı şığar sinde **déyilip érdi**

(122b) ¹bu perîşān ebyāt kim şerh kılğan dék tertîb taptı ve bu zābıta kaydığa kirmes- ²din ve bu rābıta silkige tartılmasdın burun bu cihet kim eger ba'zısı vasať sinde ³ayılğan bolsa ba'zı şığar sinde **déyilip durur** (...)

(10b) ¹(...) aralarında ²şāyed ki fāhiş tefāvüt bolğay dép cem' **kılmağıda dilîrlik kılınmas érdi** ³ammā hālāyık arasında miñ beyt ikki miñ beyt artuğrağ öksükrek kim özleri cem' ⁴kılıp érdiler (...)

(122b) ⁵(...) aralarında şāyed ki fāhiş tefāvüt bolğay dép cem' **kılınmasıda dilîrlik** ⁶kılmadı amā hālāyık arasında miñ (-) éki miñ beyt artuğ **eksükrek** kim özleri cem' ⁷kılıp érdiler (...)

Kelimelerin Sıralanışındaki Farklılıklar

(2b) ⁷az vaktde bāde seylidin **hüş** ⁸u' **aqlım** öyi yıkıldı (...)

(111a) ⁶az vaktde bāde seylidin **aql u hüşum** évi yıkıldı (...)

**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

(4a) ³(...) avvalğı zümredin bâ-vücûd-ı derd bişesinin gâzanferi ve 'ışk âteş-gâhının ⁴semenderi ma'den-i cevâhir-i ma'nevî (...) ve fenâ mey-hânesinin ⁵rind-i hırka-çâkı ve belâ peymânesinin (...) esrâr-ı emînlerinin ⁶hem-râzı H'âce Hâfız-ı Şîrâzî (...) şebistanının ⁷şem'-i enveri ve üns gülîstânının 'andelîb-i suhan-veri belâgat şekeristânının tûti-i şîrîn- ⁸kelâmı cenâb-ı maḥdûmî Mevlânâ 'Abdu'r-Raḥman Câmî (...) mefârîkı't- ⁹ṭâlibîn dîvânları arada bolğay ve Uyğur ibâretinin fuşahâsıdın ve Türk ¹⁰elfâzının büleğâsıdın Mevlânâ Sekkākî ve Mevlânâ Lutfî rahîmehümallâhu kim birinin şîrîn ¹¹ebiyâtı iştihârı Türkistânda bî-gâyet ve birinin laṭîf gâzeliyâtı intişârı 'Irâk u Ḥorâsânda ¹²bî-nihâyet durur (...)

(113a-113b) ⁴(...) evvelğı zümredin bâ-vücûd-ı derd bişesinin gâzanferi ve 'ışk âteş-gâhının ⁵semenderi ma'den-i cevâhir-i ma'nevî (...) ve fenâ mey-hânesi- ⁶nin rind-i hırka-çâkı ve belâ peymânesinin (...) esrâr-ı emînleri- ⁷nin hem-râzı H'âce Hâfız-ı Şîrâzî (...) şebistanının ⁸şem'-i enveri ve üns gülîstânının 'andelîb-i sūhan-veri belâgat şekeristânının tûti-i (-) ⁹cenâb-ı maḥdûmî Mevlânâ 'Abdu'r-Raḥman Câmî (...) mefârîkı't- ¹⁰ṭâlibîn dîvânları arada bolğay ve Uyğur (-) fuşahâsı ve Türk elfâzı büleğâsıd[ın] Mevlânâ Sekkākî ¹¹ve Mevlânâ (-) rahîmehümallâhu kim birinin şîrîn ebyâtı iştihârı Türkistânda bî-gâyet ¹ve birinin laṭîf gâzeliyyâtı intişârı Ḥorâsân u 'Irâkda bî-nihâyet durur

(6a) ^{2/1}maḥa ger ḥöd bolay bülbül ve ger zâğ

(116a) ^{3/1}maḥa ḥöd ger bolay bülbül ve ger zâğ

(10a) ^{10/1}elâ tâ çarḥ kaşrı sâyir olğay ^{10/2}nücüm eyvânı üzre dâyr olğay

(122a) ^{8/1}elâ tâ çarḥ kaşrı dâyr olğay ^{8/2}nücüm eyvânı içre sâyir olğay

(10a-10b) ¹⁷(...) ba'zı sağ êrkende bolsa ba'zı ösrüklükde ¹ve ba'zı hüşmendlikda bolsa (-) ba'zı dîvânelikda vâki' bolup êrdi (...)

(122b) ³(...) ba'zı ⁴sağ êrkende bolsa ba'zı ösrüklükte **ve** ba'zı dîvânelikda (-) **ve** ba'zı hüşmendlikda vâki' bolup ⁵êrdi (...)

(11a) ^{4/2}ol dem sên bil né kılsaṇ anı yâ Rab

(123b) ^{4/2}ol dem sên bil anı né kılsaṇ yâ Rab

Garâyibü's-Sıgar

Müstezat

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(677/1) * ^{7/4}naẓm sarı pervâ

(126a) ^{2/4}naẓmın sarı pervâ

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(677/1) ^{1/1}ay ḥüsnüñe zerrât cihân içre **tesellâ**

(125b) ^{1/1}ay ḥüsnü[n]ge zerrât cihân içre **tecellâ**

Fonetik Farklılıklar

(677/1) ^{4/1}her yan nazarım tüşse sin allımda **turar sin**

(125b) ^{7/1}her yan nazarım tüşse sên allımda **durur sên**

Nevâdirü's-Şebâb

Müstezat

* (677/1)'de 677 karşılaştırma yapılan eserdeki şiir sırasını, 1/1 şiirin yazıldığı nazım şekli içinde kaçınıcı sırada yer aldığını gösterir. 7/4'te 7 bent 4 mısra sırasını, (126a) metnin sayfa numarasını, 2/4'te ise 2 satır sayısını, 4 mısra sırasını ifade eder.

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(652) ^{6/1}sā'il min ü maḫşūdum irür naḫd-i visālın

(126b) ^{3/1}sāyil mén ü maḫşūdum érür naḫd-i visālın

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(652) ^{2/1}hem ṭurrasının **devri** vera' bilige zünnār

(126a) ^{5/1}hem ṭurrasının **dūdı** vera' bilige zünnār

(652) ^{3/2}bir nev' köyer **min**

(126a) ^{8/2}bir nev' köyer **kim**

(652) ^{1/1}bu nev' ki **aylar meyl-i** vaşlı hevesidin

(126b) ^{1/1}bu nev' ki **yıllar mey-i** vaşlı hevesidin

Fonetik Farklılıklar

(652) ^{3/3}her kimse **onı** kördi sağındı ki yanadur

(126a) ^{7/2}her kimse **anı** kördi sağınğay ki yanadur

Morfolojik Farklılıklar

(652) ^{3/3}her kimse onı kördi **sağındı** ki yanadur

(126a) ^{7/3}her kimse anı kördi **sağınğay** ki yanadur

Bedâyiü'l-Vasat

Müstezat

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(654) ^{3/1}**kaş** yası bile kirpik oḫın her sarı atsaṇ

(126b) ^{9/1}**kan** yası bile kirpik oḫın her sarı atsaṇ

(654) ^{9/1}hicrân **tüniniṇ** **tırelığın** kevkeb-i eşkim

(127a) ^{5/1}hicrân **küniniṇ** **tırlığın** kevkeb-i eşkim

(654) ^{12/1}kim bolsa ḫarem **sevḫı** bile bâdiye-peymāy

(127a) ^{7/3}kim bolsa ḫarem **şevḫı** bile bâdiye-peymā

Fonetik Farklılıklar

(654) ^{11/1}ḡam deştini ḫat' iyleben ol **küyge** yitmen

(127a) ^{7/1}ḡam deştini ḫat' éyleben ol **küyğa** yitmen

Müseddes

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(657/I) ^{2/7}ṭurfedür (-) **kim** yüz üze ikki lebiṇ gūyā bolur

(127b) ^{5/1}ṭurfe(-) **kör kim** yüz üze éki lebiṇ gūyā bolur

(657/I) ^{6/34}kim maṇa ḫālā be-naḫd ey **zād-ı serv-i (-)** ḫōş-ḫırām

(128a) ^{11/4}kim maṇa ḫālā be-naḫd ey (-) **serv-i ḫadd-ı** ḫōş-ḫırām

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(657/I) ^{3/14}bil daḡı **zāhir** imes bārık-bīnlik ḫalmayın

(127b) ^{9/2}bil dağı **mevcūd** émes bārīk-bīnlık kılmayın

Fonetik Farklılıklar

(657/I) ^{1/1}cānım örterge ol **otluḡ** çihre gül-zār-ı Ḥalīl

(127b) ^{1/1}cānım örterge ol **otluḡ** çehre gül-zār-ı Ḥalīl

(657/I) ^{1/4}ni cemāliḡa zevāl olsun ni **ḥūsniḡa** bedīl

(127b) ^{2/4}né cemāliḡa zevāl olsun né **ḥūsniḡa** bedīl

(657/I) ^{1/5}ey cemāliḡ lā-yezāl ü bī-bedel **ḥūsniḡ** cemīl

(127b) ^{3/5}ey cemāli[n]ḡ lā-yezāl ü bī-bedel **ḥūsniḡ** cemīl

(657/I) ^{3/14}bil dağı zāhir imes **bārīk-bīnlık** kılmayın

(127b) ^{9/2}bil dağı mevcūd émes **bārīk-bīnlık** kılmayın

Fevāyidü'l-Kiber

Müseddes

Fonetik Farklılıklar

(685) ^{1/3}derd-i 'ıṣıḡıḡ ol ki koydı cān-ı maḥzūn üstine

(128b) ^{8/3}derd-i 'ıṣıḡıḡ ol ki koydı cān-ı maḥzūn üstine

Morfolojik Farklılıklar

(685) ^{11/10}zūlf ü köz ü la'li **hecriḡa** bola **alman** ḥarīf

(129a) ^{2/4}zūlf ü köz ü la'li **hecride** bola **alman** ḥarīf

Bedāyü'l-Vasat

Muhammes

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(I/655) ^{5/21}her gedā ignide bolsa iski **tonı** tā çāk-ceyb

(130b) ^{5/1}her gedā égnide bolsa éski **ton** yā çāk-ceyb

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(I/655) ^{1/4}leyletü'l-mi' rācnıḡ **şerḥi** saçı tābındadır

(130a) ^{4/4}leyletü'l-mi' rācnıḡ **vaşfi** saçı tābındadır

(I/655) ^{2/6}ol ḡadi tūbīdin artuḡ yüzi Rızvāndın cemīl

(130a) ^{6/1}ey ḡadı tūbīdin artuḡ yüzi Rızvāndın cemīl

(I/655) ^{5/21}her gedā ignide bolsa iski tonı **tā** çāk-ceyb

(130b) ^{5/1}her gedā égnide bolsa éski ton **yā** çāk-ceyb

Fonetik Farklılıklar

(I/655) ^{1/3}şerḥ-i māzāḡa'l-başar **nergizleri** ḥ'ābındadır

(130a) ^{4/3}şerḥ-i māzāḡa'l-başar **nergisleri** ḥ'ābındadır

(I/655) ^{3/11}cān birür irdi Ḥızır suyu **ḥalāyıkḡa** şarīḡ

(130a) ^{9/1}cān bérür érdi Ḥızır suyu **ḥalāyıkḡa** şarīḡ

Nevâdirü's-Şebâb

Muhammes

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(653) ^{IV/20}(-) hayf kim zâyî ' kiçürdüm munça sâl u mähni

(131a) ^{8/4}né hayf kim zâyî ' kéçürdüm munça sâl u mähni

(653) ^{V/25}ķayda itsün sin ġani̇ barında şey lillähni

(131b) ^{1/5}ķayda étsün sén (-) barıda şey lillähni

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(653) ^{I/1}mesned-i hüsn içre tā ki körmişem ol şāhni

(130b) ^{8/1}mesned-i hüsn üzre tā kim körmişem ol şāhni

(653) ^{IV/18}sinde yok ırmiş vefā tik min köyüp ħasret bile

(131a) ^{8/3}sénde yok érmiş vefā ték mén köyüp miĥnet bile

Fonetik Farklılıklar

(653) ^{I/4}köktedür her dem fiġānım körgeli sin mähni

(130b) ^{9/4}kökdedür her dem fiġānım körgeli sén mähni

(653) ^{II/10}bu belālīk ' ışķ fark itmez gedā vü şāhni

(131a) ^{3/5}bu belālīg ' ışķ fark étmes gedā vü şāhni

(653) ^{III/14}dāne-i ħālīn temennāsıda ey gül ħırmeni

(131a) ^{5/4}dāne-i ħālīn temennāsında ey gül ħırmeni

(653) ^{IV/19}zūlfün ü yüzün firāķıda tümen ħasret bile

(131a) ^{9/5}zūlfün ü yüzün firāķında tümen ħasret bile

(653) ^{V/21}ey ki yoktur hüsn iķlīmide sin dik pādişā

(131a) ^{10/1}ey ki yoktur hüsn iķlīminde sén dék pādişā

Morfolojik Farklılıklar

(653) ^{III/11}ħırmen-i vaşlın tevellāsında ey ħalk aĥseni

(131a) ^{4/1}ħırmen-i vaşlın tevellāsında ey ħalk aĥseni

Mısraların Sıralanışındaki Farklılıklar

(653) ^{IV/18}sinde yok ırmiş (...)

(653) ^{IV/19}zūlfün ü yüzün (...)

(653) ^{IV/20}(-) ħayf kim zâyî ' (...)

(131a) ^{8/3}sénde yok érmiş (...)

(131a) ^{8/4}né ħayf kim zâyî ' (...)

(131a) ^{9/5}zūlfün ü yüzün (...)

Garâyibü's-Sıgar

Muhammes

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

- (678/1) ^{1/3}dir saña dīvāne vü **şeydālīg dın** her demī
(131b) ^{3/3}dér saña dīvāne vü **şeydālīgıdın** her demī
(678/1) ^{3/1}reşkdin (-) her dem yakındur bağrım irip aqkalı
(131b) ^{8/1}reşkdin könlüm yakındur her dem (-) érip aqkalı
(678/1) ^{3/2}yüzüne meşşāte **vü közgüsi** mundaq baqkalı
(131b) ^{8/2}yüzüne meşşāte (-) **közgüsini** mundaq yaqkalı

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

- (678/1) ^{2/2}sebze vü reyhān sinin haţţındın **iltürler** sabak
(131b) ^{5/2}sebze vü reyhān sénin haţţındın **alurlar** sabak
(678/1) ^{3/2}yüzüne meşşāte vü közgüsi mundaq **baqqalı**
(131b) ^{8/2}yüzüne meşşāte (-) közgüsini mundaq **yaqqalı**
(678/1) ^{3/4}min yıraktın cān birür min tākātım yok **yaqqalı**
(131b) ^{9/4}mén yıraktın cān bérür mén tākātım yok **baqqalı**
(678/1) ^{5/3}közlerim öyi **bozuldı** eşk-i seyl-endüzıdın
(132a) ^{5/3}közlerim öyi **yüzüldi** eşk-i seyl-endüzıdın
(678/1) ^{5/4}min bu köz birle uyatlık min **cemālın** yüzidin
(132a) ^{5/4}mén bu köz birle uyatlık mén **hayālın** yüzidin
(678/1) ^{6/3}**bu** ‘aceb ser-rıştedur körgil ara yirde munı
(132a) ^{8/3}**yok** ‘aceb ser-rıştedür körgil ara yerde munı
(678/1) ^{6/5}hüs-n-i tālī ‘kör **ki** ol dur hālī içki maḥremi
(132a) ^{9/5}hüs-n-i tālī ‘kör **kim** oldur hālī içki maḥremi
(678/1) ^{6/4}ol bedennin devletidin toğdı **könülünin** küni
(132a) ^{8/4}ol bedennin devletidin toğdı **könlekünün** küni
(678/1) ^{7/2}**veh** niçe ğamzen Nevâyî katlin itkey mültemes
(132a) ^{10/2}**vey** neçe ğamzen Nevâyî katlin étkey mültemes
(679/2) ^{1/3}kalımadı maḥfī ğamım **il** içre pinhān ‘ākıbet
(132b) ^{3/3}kalımadı maḥfī ğamım **halk** içre pinhān ‘ākıbet
(679/2) ^{1/5}asrağan **sırrımın**ı yaydı seyl-i müjgān ‘ākıbet
(132b) ^{4/5}asrağan **rāzımın**ı yaydı seyl-i müjgān ‘ākıbet
(679/2) ^{2/4}yaşurup irdim bağır çākini veh kim kıldı **fāş**
(132b) ^{6/4}yaşurup érdim bağır çākini veh kim kıldı **kaş**

Fonetik Farklılıklar

- (678/1) ^{1/2}ol kara kayğu **bilen** sevdāda çün artar ğamı
(131b) ^{2/2}ol kara kayğu **bile** sevdāda çün artar ğamı
(678/1) ^{1/5}halka halka **rūhnun** ser-menzili dur her ḥamı

- (131b) ^{4/5}halka halka **rūhnıñ ser-menzilidür** her hamı
 (678/1) ^{2/5}kim **bulutluk** giceniñ elbette bolmas şeb-nemi
 (131b) ^{7/5}kim **bulutluğ** kéçeniñ elbette bolmas şeb-nemi
 (678/1) ^{3/4}min **yıraqtın** cān birür min tākātım yoq yaqqalı
 (131b) ^{9/4}mén **yıraqdın** cān bérür mén tākātım yoq baqqalı
 (678/1) ^{4/1}ağzınıñ remzini müşkil dur firāvān **saqlamak**
 (132a) ^{1/1}ağzınıñ remzini müşkildür firāvān **saqlamak**
 (678/1) ^{4/4}sin perī-veş hūrdın müşkil durur cān **saqlamak**
 (132a) ^{2/4}sén perī-veş hūrdın müşkildurur cān **saqlamak**
 (678/1) ^{4/5}kim melek hayrāndur ol **şüretka** nitsün ādemī
 (132a) ^{3/5}kim melek hayrāndur ol **şüretga** nétsün ādemī
 (678/1) ^{6/2}kim kaba nivçün **kucar** nāzūk tenin vuşlat tūni
 (132a) ^{7/2}kim kaba névçün **kuçar** nāzūk tenin vuşlat tūni
 (679/2) ^{5/3}**cevriğa** kāni‘ bolup vaşlığa hācet-mend idim
 (133a) ^{5/3}**cevriğe** kāni‘ bolup vaşlığa hācet-mend édim
 (679/2) ^{6/4}ger bu dur **kāfir közi** zūnnār zūlfi ay faķıh
 (133a) ^{8/4}ger budur **kāfir közü** zūnnār zūlfi ey faķıh
 (679/2) ^{9/1}**şehliğ** itkendin ni hāşıl faķr sırrın bilmeyin
 (133b) ^{5/1}**şehlik** étkendin né hāşıl faķr sırrın bilmeyin
 (679/2) ^{9/3}fānī-i maḥz olmayın sultān Ebū’l-Ġāzī **bigin**
 (133b) ^{6/3}fānī-i maḥz olmayın sultān Ebū’l-Ġāzī **kibi**

Kelimelerin Sıralanışındaki Farklılıklar

- (678/1) ^{3/1}reşkdin (-) **her dem yakındur** bağrım irip aqqalı
 (131b) ^{8/1}reşkdin **könlüm yakındur her dem (-)** érip aqqalı

Morfolojik Farklılıklar

- (678/1) ^{7/3}ol mübārek **könlüğe** bolğay müyesser bu heves
 (132a) ^{11/3}ol mübārek **könlige** bolğay müyesser bu heves
 (679/2) ^{4/5}ışk otı **bağrımğa** koyğan dāğ-ı pinhān ‘ākıbet
 (133a) ^{3/5}ışk otı **bağrımda** koyğan dāğ-ı pinhān ‘ākıbet
 (679/2) ^{9/2}hiç kim mülk-i beķā sultānı **bolğan** mu ikin
 (133b) ^{5/2}hiç kim mülk-i beķā sultānı **bolğay** mu ékin

Mısraların Sıralanışındaki Farklılıklar

- (679/2) ^{7/5}**hecr** taşdın münakkaş (...)
 (679/2) ^{8/1}**bāde** iç kim devr (...)
 (679/2) ^{8/2}**nev-bahār**-ı hūsn (...)
 (679/2) ^{8/3}**kim** hāzān-ı ‘ömrđin (...)

(679/2) ^{8/4}**dehr** bustānı ara (...)

(133b) ^{1/5}**hecr** taşıdın münakkaş (...)

(133b) ^{2/1}**nev-bahār**-ı hüsni (...)

(133b) ^{2/2}**kim** hazān-ı 'ömrün (...)

(133b) ^{3/3}**bāde** iç kim devr (...)

(133b) ^{3/4}**dehr** bostānı ara (...)

Nevâdirü's-Şebâb

Muhammes

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(654) ^{III/12}köz hem **ol (-)** **hecr**idîn yağdırdı gül-gün jâle köp

(134a) ^{4/2}köz hem **ol gül** **hecr**idîn yağdırdı gül-gün jâle köp

(654) ^{IV/19}hecr ölümün şa'b imiş mundın son ey devrân **mini**

(134a) ^{8/4}hecr ölümün telh émiş mundın son ey devrân **(-)**

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(654) ^{II/10}her şerârî kim bolur bu **otluğ** efgândın cüdâ

(134a) ^{3/5}her şerârî kim bolur bu **nev** efgândın cüdâ

(654) ^{III/13}za'f itip-min kanlığ eşkim bes ki **tökti** lâle köp

(134a) ^{5/3}za'f étip mén kanlığ eşkim bes ki **açtı** lâle köp

(654) ^{IV/19}hecr ölümün **şa'b** imiş mundın son ey devrân mini

(134a) ^{8/4}hecr ölümün **telh** émiş mundın son ey devrân **(-)**

(654) ^{V/24}bolsa yüz min cânım **öley** hecr lîkin kılmağıl

(134a) ^{11/4}bolsa yüz min cânım **al ey** hecr lîkin kılmağıl

(654) ^{V/25}yârnı mindin cüdâ yâhûd mini **yârdın** cüdâ

(134b) ^{1/5}yârnı méndin cüdâ yâhûd méni **andın** cüdâ

Fonetik Farklılıklar

(654) ^{II/9}ol kıyaş hecrde kırkâr-min felekni **örtegey**

(134a) ^{2/4}ol kıyaş hecrde kırkâr mén felekni **örtege**

(654) ^{III/13}za'f itip-min **kanlığ** eşkim bes ki tökti lâle köp

(134a) ^{5/3}za'f étip mén **kanlığ** eşkim bes ki açtı lâle köp

(654) ^{V/22}ey köñül yüz cevri yitse közge gayrın **ılmağıl**

(134a) ^{10/2}ey köñül yüz cevri yitse közge gayrın **ilmegil**

(654) ^{VI/30}**kılgu diktür** şubh anı şem'-i şebistândın cüdâ

(134b) ^{4/5}**kılgu dékdür** şubh anı şem'-i şebistândın cüdâ

Morfolojik Farklılıklar

(654) ^{III/14}dime hicrânımda **çikmey-sin** figân u nâle köp

(134a) ^{5/4}déme hicrānımda **çékkey sén** fiğān u nāle köp

Garâyibü's-Sıgar

Terci- Sâkî-nâme

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(682/II) ^{1/2}ki pejmürde bolmuş **min** encâmdın

(135a/2) ^{9/2}ki pejmürde bolmuş **(-)** encâmdın

(682/IV) ^{1/6}**ilikide peymāne** cānāneī

(136a/4) ^{11/6}**éligde peymāne-i** cānāneī

(682/IV) ^{4/3}maña gāhī **ol** birse mey birle cān

(136b/4) ^{2/9}maña gāhī **(-)** bérse mey birle cān

(682/V) ^{4/7}mini **ışkıdın** örtegen muğ-beçe

(137a/5) ^{4/13}méni **ışkıdın** örtegen muğ-beçe

(682/VII) ^{4/4}yüzüm sarığ eşkimni al **eyledi**

(138a/7) ^{2/10}yüzüm sarığ eşkimni al **(-)**

(682/VIII) ^{4/2}mey içmekke şarf olğan evkāt **üçün**

(138b/8) ^{1/8}mey içmekke şarf olğan evkāt **(-)**

(682/VIII) ^{4/8}mini qarğayın dip münācāt **üçün**

(138b/8) ^{4/14}méni qarğarın dép münācāt **(-)**

(682/IX) ^{1/3}içer min **velī** kan nidin **(-)** içer

(138b/9) ^{10/3}içer mén **(-)** kanımnı nédin **kim** içer

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(682/I) ^{1/5}işit ser-güzeştī ki **bir** kün maña

(134b/1) ^{10/5}éşit ser-güzeştī ki **bu** kün maña

(682/I) ^{4/3}kılıp hırka mey **rehni** vü zarfın

(135a/1) ^{2/9}kılıp hırka mey **renni** vü zarfın

(682/I) ^{4/4}itip ağzını **nūm** ile seng-best

(135a/1) ^{2/10}étip ağzını **mūm** ile seng-best

(682/I) ^{4/7}ki āgāh bolup tüştüşidin **qubāb**

(135a/1) ^{4/13}ki āgāh olup tüştüşümdin **qābāb**

(682/III) ^{4/6}didim **kim** yitişkey şafāyī maña

(136a/3) ^{3/12}dédim **ki** yetişkey şafāyī maña

(682/III) ^{8/1}**yaqıp** halvet ü zıkr ü seccādeni

(136a/3) ^{5/15}**baqıp** halvet ü zıkr ü seccādeni

(682/V) ^{4/2}**birip** nuql üçün keş ü destār hem

(137a/5) ^{1/8}**barıp** nuql üçün keş ü destār hem

(682/V) ^{4/4}**kizip** belki dīvāne-kirdār hem

- (137a/5) ^{2/10}**kirip** belki dīvāne-kirdār hem
(682/VI) ^{4/3}köp ü azdın **tutsa** mey pîr-i deyr
(137b/6) ^{2/9}köp ü azdın **bérse** mey pir-i deyr
(682/VIII) ^{4/6}saña zühed **atı kılmak** işbât için
(138b/8) ^{3/12}saña zühed **güyâ ki** işbât için
(682/X) ^{1/5}kuyaş yok ki **her** zerre mahiyyetin
(139a/10) ^{11/5}kuyaş yok ki **bir** zerre mâhiyyetin
(682/X) ^{8/1}ni kılmakka **bu** emrdin hâşılım
(139b/10) ^{5/15}né kılmakka **bir** emrdin hâşılım
(682/X) ^{8/4}**ki** tāk oldu bu derd ile tākātım
(139b/10) ^{6/18}**çü** tāk oldu bu derd ile tākātım

Fonetik Farklılıklar

- (682/I) ^{1/3}meyî kim **kılar** kıysalar cām ara
(134b/1) ^{9/3}meyî kim **kılur** kıysalar cām ara
(682/I) ^{4/7}ki āgāh **bolup** tüştüşidin kûbāb
(135a/1) ^{4/13}ki āgāh **olup** tüştüşümdin kâbāb
(682/VII) ^{8/1}mey isterde idbār u **āşüfteliğ**
(138a/7) ^{5/15}mey isterde idbār u **āşüftelik**
(682/VIII) ^{1/4}demî kim **bolup** min bu mir'ât için
(138a/8) ^{10/4}demî kim **olup** mén bu mirât için
(682/IX) ^{8/1}çü bildim ki **bî-hodluğum dur** 'ilâc
(139a/9) ^{5/15}çü bildim ki **bî-hodluğumdur** 'ilâc

Morfolojik Farklılıklar

- (682/I) ^{4/7}ki āgāh bolup **tüştüşidin** kûbāb
(135a/1) ^{4/13}ki āgāh olup **tüştüşümdin** kâbāb
(682/II) ^{4/1}hālāş eyley özni mey ü **nuqli dik**
(135b/2) ^{1/7}hālāş eyley özni mey ü **nuqlin**
(682/VIII) ^{4/8}mini **kargayın** dip münâcât için
(138b/8) ^{4/14}méni **kargarın** dép münâcât (-)
(682/IX) ^{1/3}içer min velî **kan** nidin (-) içer
(138b/9) ^{10/3}içer mén (-) **kanımın** nédin kim içer
(682/X) ^{1/3}naẓar eyle bu kâr-geh **vaz'ığa**
(139a/10) ^{10/3}naẓar eyle bu kâr-geh **vaz'ıda**
(682/X) ^{1/4}ki artar **temâşasığa** hayretim
(139a/10) ^{10/4}ki artar **temâşasıda** hayretim

Garâyibü's-Sıgar

Rubaiyat

(139b-1) Rubâ'ıyyât-III

Morfolojik Farklılıklar

(736) ²**yoğlukka** hidâyetini bar eyle maña

(139b) ^{9/2}**yoğlukda** hidâyetini bar eyle maña

(140a-1) Rubâ'ıyyât-II

(140a-2) Rubâ'ıyyât-XI

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(744) ⁴ol nev' ki su **içige** tüşkey mektüb

(140a) ^{4/4}ol nev' ki su **yüzige** tüşkey mektüb

(140a-3) Rubâ'ıyyât-XIII

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(746) ¹bir 'aybğa gerçi halk **kılğay** mensüb

(140a) ^{5/1}bir 'aybğa gerçi halk **bolğay** mensüb

(140a-4) Rubâ'ıyyât-XXII

Morfolojik Farklılıklar

(755) ¹boldı **minin** ölmekimge sevdâ bâ'is

(140a) ^{7/1}boldı **maña** ölmekimge sevdâ bâ'is

(140b-1) Rubâ'ıyyât-XXV

(140b-2) Rubâ'ıyyât-XXIV

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(757) ³ol dem ki **kuyaş** battı şafağ-gün kadeh iç

(140b) ^{5/3} ol dem ki **şafağ** battı şafağ-gün kadeh iç

(140b-3) Rubâ'ıyyât-XXVII

Fonetik Farklılıklar

(760) ³kim düzağ anıñ yadı **bilen** cennet irür

(140b) ^{7/3}kim düzağ anıñ yadı **bile** cennet érür

(141a-1) Rubâ'ıyyât-XXVIII

(141a-2) Rubâ'ıyyât-XXIX

Morfolojik Farklılıklar

(762) ³turmadı **közümge** yitkeç ol serv-i bülend

(141a) ^{4/3}turmadı **közümde** yitkeç ol serv-i bülend

(141a-3) Rubâ'ıyyât-XXXI

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(764) ²hayvân **suyını** koy ki çüçük cāndın elezz

(141a) ^{5/2}ḥayvân suynı koy ki çüçük cāndın elezz

(141a-4) Rubâ'ıyyât-XXXII

Morfolojik Farklılıklar-Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(765) ³könlüne yitürgey olça bih-būduñ irür

(141a) ^{8/3}könlüne yétkürgey olça maḳşūdun érür

Fonetik Farklılıklar-Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(765) ⁴ilğinge kitürgey olça maḳşūdun irür

(141a) ^{8/4}élğinğa kétürgey olça bih-būduñ érür

(141b-1) Rubâ'ıyyât-XXXV

(141b-2) Rubâ'ıyyât-XLV

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(778) ³ışk ister imiş sini 'adem mışrı sarı

(141b) ^{4/3}ışk ister émiş séni 'adem mülki sarı

(778) ⁴barğıl ki irür yir tilegen yirde 'azîz

(141b) ^{4/4}barğıl ki érür él tilegen yerde 'azîz

(141b-3) Rubâ'ıyyât-XLVI

(141b-4) Rubâ'ıyyât-L

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(783) ⁴her pâre-i la 'l cevher-i cān mu imes

(141b) ^{8/4}her pâre-i la 'li cevher-i cān mu émes

(141b-142a/1) Rubâ'ıyyât-LI

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(784) ⁴dil-dārındın ğayri rızā kılma heves

(142a) ^{1/4}dil-dārındın ğayr rızā kılma heves

(142a-1) Rubâ'ıyyât-LV

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar-Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(788) ²il aña şefiḳ ü mihr-bān bolmas imiş

(142a) ^{2/2}hiç kimse ğarīb (-) mihr-bān bolmas émiş

(142a-3) Rubâ'ıyyât-LX

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(793) ¹sākī mini ḥārḥārdın eyle ḥalāş

(142a) ^{6/1}sākī méni intizārdın eyle ḥalāş

(142a-4) Rubâ'ıyyât-LXI

(142b-1) Rubâ'ıyyât-LXII

(142b-2) Rubâ'ıyyât-LXIII

(142b-3) Rubâ'ıyyât-LXV

Fonetik Farklılıklar

(798) ¹ol dem ki kuyaş eyledi **mağribka** rucū‘

(142b) ^{5/1}ol dem ki kuyaş eyledi **mağribga** rucū‘

(142b-4) Rubâ'ıyyât-LXVI

Kelime ve Ek Düzeyinde Eksiklikler

(799) ¹muğ deyride dest birse (-) laḥza ferāğ

(142b) ^{7/1}muğ deyride dest bérse **bir** laḥza ferāğ

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar- Fonetik Farklılıklar

(799) ²**kim** muğ-beçe ‘ışkıdın **kızıḳ** bolsa dimāğ

(142b) ^{7/2}**ki** muğ-beçe ‘ışkıdın **kızığ** bolsa dimāğ

(143a-1) Rubâ'ıyyât-LXVII

Kelimelerin Sıralanışındaki Farklılıklar

(800) ¹bir gül ğamıdın **koyay didim** bağıma dāğ

(143a) ^{1/1}bir gül ğamıdın **dédim koyay** bağıma dāğ

Fonetik Farklılıklar

(800) ⁴imdi anı **islemekke** yüz ḥayf-ı dimāğ

(143a) ^{2/4}émdi anı **ıslamakğa** yüz ḥayf-ı dimāğ

(143a-2) Rubâ'ıyyât-LXVIII

Söz Varlığı Açısından Farklılıklar

(801) ¹birdiñ maña deyr ara **kāmet** ay muğ

(143a) ^{3/1}berdiñ maña deyr ara **ikāmet** ey muğ

(801) ²tuttuñ kadeḥ-i mey-i **melāmet** ay muğ

(143a) ^{3/2}tuttuñ kadeḥ-i mey-i **melāhat** ey muğ

(143a-3) Rubâ'ıyyât-LXIX

(143b-1) Rubâ'ıyyât-LXX

(143b-2) Rubâ'ıyyât-LXXI

(143b-3) Rubâ'ıyyât-LXXII

Morfolojik Farklılıklar

(805) ²köz yolıdın ol **kanğa** revān eyledi ‘ışḳ

(143b) ^{5/2}köz yolıdın ol **kanrı** revān eyledi ‘ışḳ

(143b-4) Rubâ'ıyyât-LXXIII

Kelimelerin Sıralanışındaki Farklılıklar

(806) ⁴kim **tañla irür Tiñri** kerīm ü ber-ḥaḳ

(143b) ^{8/4}kim **Téñri tañla érür** kerīm ü ber-ḥaḳ

SONUÇ

Bu çalışma, Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesinde bulunan ve katalogda Ali Şir Nevâyî'ye ait olduğu belirtilen bir divanın incelemesini konu edinmiştir. Yapılan incelemeden elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

1. Seçme divanlar, XVI-XX. yüzyılda Nevâyî'nin divanlarında yer alan şiirlerden derlenerek oluşturulmuş divanlardır. Çalışmaya konu olan eser de seçme bir divandır.
2. Millî Kütüphane veri tabanında eserle aynı kayıt numarasına sahip bir başka eser tespit edilmiştir ancak bunların birbirinin aynısı olmadığı kütüphanenin katalogundaki bilgiler ve esere ait görsellerden anlaşılmıştır.
3. Eserin derlenme tarihine ilişkin bir bilgiye ulaşılamamıştır; dolayısıyla eseri herhangi bir yüzyıla ilişkilendirmek mümkün değildir.
4. Eserin içerisindeki dibace ve şiirler, Ali Şir Nevâyî'nin divanları ve bu divanların dibaceleri üzerine yapılan çalışmaların ilgili bölümleriyle karşılaştırılarak incelenmiştir. Karşılaştırma sonucunda diğer çalışmalarda olmayan yalnızca esere mahsus farklılıklar tespit edilmiş ve bu farklılıklar hangi konudaysa -söz varlığı, fonetik, morfolojik vb.- ona göre başlıklandırılmıştır. Her başlığın altında, eserden ve karşılaştırma yapılan ilgili bölümden alınan cümle veya mısra örneklerine yer verilmiştir. Bu noktada dikkati çeken bazı hususlar olmuştur:
- 4.1. Söz varlığı açısından farklılıklar konusunda, beyit ya da cümle içerisindeki bir kelimenin karşılaştırma yapılan eserin ilgili bölümünde yanlış, ana eserde doğru olarak tercih edildiği; bazı örneklerde ise bunun tam tersi olduğu görülmüştür:

(682/I) ^{4/4}itip ağzını **nūm (?)** ile seng-best

(135a/1) ^{2/10}étip ağzını **mūm** ile seng-best

(654) ^{V/24}bolsa yüz min cânım **öley** hecr lîkin kılmağıl

(134a) ^{11/4}bolsa yüz min cânım **al ey (?)** hecr lîkin kılmağıl

(682/I) ^{4/3}kılıp hırka mey **rehni** vü zarfının

(135a/1) ^{2/9}kılıp hırka mey **renni (?)** vü zarfının

- 4.2. Fonetik farklılıklar konusunda, eserdeki zamir n'sinin kullanımının karşılaştırma yapılan eserlerin ilgili bölümünde yer alan kelimelerdeki kullanımına göre daha yoğun olduğu tespit edilmiştir:

(10b) ^{10/1}yüz gül **arasıda** bir tiken bolsa né tañ ^{10/2}yüz yahşı içinde bir yaman bolsa né tañ

(123a) ^{2/1}yüz gül **arasında** bir tiken bolsa kérek ^{2/2}yüz yahşı içinde bir yaman bolsa kérek

(653) ^{III/14}dâne-i hālîñ **temennâsıda** ey gül hırmeni

(131a) ^{5/4}dâne-i hālîñ **temennâsında** ey gül hırmeni

(653) ^{IV/19}zulfün ü yüzün **firâkıda** tümen hasret bile

(131a) ^{9/5}zulfün ü yüzün **firâkında** tümen hasret bile

(653) ^{V/21}ey ki yoktur hüsñ **iklîmide** sin dik pâdişâ

(131a) ^{10/1}ey ki yoktur hüsñ **iklîminde** sên dék pâdişâ

Eserde yer alan bir kelimenin ünsüzlerinin karşılaştırmaya tabi eserdeki kullanımı, ünsüz kalınlaşması ya da incelmesi kapsamında değerlendirilebilir. Ancak eserde düzenli olarak ünsüz kalınlaşması/incelmesi olduğunu söylemek mümkün değildir.

- (657/I) ^{3/14}bil dağı zāhir imes **bārīk-bīnlik** kılmayın
(127b) ^{9/2}bil dağı mevcūd émes **bārīk-bīnlik** kılmayın
(654) ^{V/22}ey köñül yüz cevır yitse közge ğayrın **ılmağıl**
(134a) ^{10/2}ey köñül yüz cevır yétse közge ğayrın **ilmegil**
(800) ⁴imdi anı **islemekke** yüz ğayf-ı dimāğ
(143a) ^{2/4}emdi anı **ıslamakğa** yüz ğayf-ı dimāğ

4.3. Morfolojik farklılıklarda dikkati çeken nokta, eserde bildirme ekinin hem ekleşmiş hem de ekleşmemiş şeklinin kullanımıdır:

(116a) ⁵velīkin kâbiliyyet kılletidin ve (...) müdde‘ası ⁶hātırımğa hūtūr **kılmaydurur érđi** (-) ammā ol

(119a) ⁷(...) yana bu kim her ğarf ğazeliyyātı ⁸-nıñ evvel bitilgen (-) ğazeller arasında üslub ğaysiyyetidin tefāvūt ri‘āyet kılmaı dururlar ⁹**muğarrerdür** (...)

Bu başlık altında; bazı beyit ya da cümlelerde yer alan kelimenin hâl, zaman, şahıs ve iyelik eklerinin karşılaştırma yapılan eserlerin ilgili bölümünde yer alan kelimedeki kullanımında farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum aynı zamanda anlamsal yapıyı da etkilemesi bakımından önemlidir:

- (8b) ¹⁴bu beytniñ naşıhat-sāz va‘ızleri ve mev‘ize-perdāz nāşıhları māni‘ **bolğaylar**
(120a) ⁶bu beytlerniñ naşıhat-sāz va‘ızleri ve mev‘ize-perdāz nāşıhları māni‘ **bolmağaylar**
(5b) ¹⁶(...) ya‘nı bu ğāne-zādeniñ ğān-vādesi bu ğāne ¹⁷-vādeniñ **ğāne-zādesi érđi**
(115b-116a) ¹¹(...) ya‘nı bu ¹ğāne-zādeniñ ğāne-vādesi bu ğāne-vādeniñ **ğāne-zādesidür**
(652) ^{3/3}her kimse onı kördi **sağındı** ki yanadur
(126a) ^{7/3}her kimse anı kördi **sağınğay** ki yanadur
(654) ^{III/14}dime hicrānımda **çikmey-sin** fiğān u nāle köp
(134a) ^{5/4}déme hicrānımda **çékkey sén** fiğān u nāle köp
(682/X) ^{1/4}ki artar **temāşāsığa** ğayretim
(139a/10) ^{10/4}ki artar **temāşāsıda** ğayretim
(682/I) ^{4/7}ki āğāh bolup **tüştüşidin** kubbāb
(135a/1) ^{4/13}ki āğāh olup **tüştüşümdin** kabbāb
(653) ^{III/11}hırmınen-i **vaşlın** tevellāsında ey ğalk ahseni
(131a) ^{4/1}hırmınen-i **vaşlın** tevellāsında ey ğalk ahseni
(805) ²köz yolıdın ol **kanğa** revān eyledi ‘ışk
(143b) ^{5/2}köz yolıdın ol **kannı** revān eyledi ‘ışk

4.4. I. şahıs emir eki */-ğayın/*‘ın, */-ğarın/* şeklinde kullanımı tespit edilmiştir:

- (682/VIII) ^{4/8}mini **karğayın** dip münācāt üçün
(138b/8) ^{4/14}méni **karğarın** dép münācāt (-)

4.5. Eserde “ile” edatının cümle içerisinde hem Çağatay hem de Oğuz Türkçesi dil özelliklerine dayanan kullanımı mevcuttur:

Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi

(114a) ⁴dāyim él kaçıda bu nev' maqbūl 'özü ile meşhūr ve öz allımda bu ma'kūl bahāne **birle** ma'zūr érdim

Eserde *bile* şeklindeki kullanım, ile edatının üçüncü değişkesinin de kullanıldığını göstermektedir:

(122a) ^{3/2}binā anıñ atı **birle** olur fāş

(126b) ^{9/1}kan yaşı **bile** kirpik oğın her sarı atsañ

(135a/1) ^{2/10}étip ağzını mūm **ile** seng-best

5. *Garâyibü's-Sıgar*'dan alınan rubailer tam değildir, seçmedir ve bu rubailerin esere alınmasında belli bir sıra gözetilmemiştir.
6. Eserdeki şiirler, en çok *Garâyibü's-Sıgar* en az *Fevâyidü'l-Kiber* divanından alınmıştır.
7. Eserin kişinin kendi isteğiyle mi yoksa bir talep üzerine mi yazıldığına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak hangi nedenle yazılmış olursa olsun eser, derleyen/düzenleyen/tasnif edenin kişisel beğenisi ya da estetik anlayışını gösterdiği için kendine özgü bir nitelik taşımaktadır.
8. Türkiye'de seçme divanlar ile ilgili yeterli düzeyde çalışma bulunmamaktadır. Bu divanların içerisindeki şiirler; dönemin estetik ve edebî anlayışını, Nevâyî'nin hangi şiirlerinin ön plana çıktığını ve bunun gibi birçok konuyu aydınlatmaktadır. Bu yönüyle divanlar, üzerinde durulması gereken önemli konulardandır.
9. Son olarak Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesinde *Mecâlisü'n-Nefâ'is* ve *Abuşka Lügati*'nin nüshasının bulunduğunu ve bu eserler üzerine herhangi bir tanıtım ya da inceleme çalışmasının yapılmadığını söylemek gerekir.

Çalışmanın Ali Şir Nevâyî'nin şiirleriyle oluşturulmuş seçme divan araştırmalarına ve Türkiye dışındaki kütüphanelerde bulunan Çağatay Türkçesi sahasındaki yazma eserlerle ilgili çalışmalara katkı sunması ümit edilmektedir.

Extended Summary

Ali Şir Nevâyî is an important figure who played a pioneering role in the development of Chagatai Turkish as a classical written language with his works and made great contributions to the development of Turkish language and literature. In addition to being one of the most prolific figures of his time, he created a school with his unique style and skill in using language and influenced many writers and poets in the Turkic world. The dictionaries prepared for the understanding of Ali Şir Nevâyî's works and the large number of copies of his works in manuscript libraries show how great his influence was. Many studies on Nevâyî's divans have been carried out both nationally and internationally within the framework of different approaches and perspectives. Recent researches point to the necessity of opening a new title on the classification of Nevâyî divans. Divans are generally examined in two groups as those organized by himself and those organized by his admirers, but in addition to these two groups, there is also a third type of divan called "selection divans". Some noteworthy studies have been conducted on this subject in Uzbekistan, but the studies conducted in Turkey -as far as could be determined- are limited in number to one article and two master's theses. Selected divans are the works created by Nevâyî's followers or lovers/admirers in the XV-XX. century. These works include poems selected from Nevâyî's four divans in Turkish; it is thought that these poems reflect the taste, aesthetic taste and literary understanding of the period. It is known that these artefacts are prepared at the person's own request or upon request. The reason for their emergence is shown as the changes in the tastes of literary people and the desire of those who admired Nevâyî's poems to leave as a legacy the sections they had memorized by writing them down in the form of a divan. In addition, the emergence of selected divans is partly due to the

practice of copying only parts of large, voluminous works of interest instead of whole sections. Studies have shown that there are more selected divans than the main divans; this can be considered as an indication of the interest in selected divans. It is necessary to examine meticulously the works registered under the title of 'Nevâyî Divan' in various library catalogues. The possibility that the works under this title are a "selection divan" composed of poems selected from the poet's divans rather than a copy of one of Nevâyî's divans should not be ignored. From the poems in the selected divans, both the literary taste of the period, the socio-cultural situation and which of Nevâyî's poems were prominent at that time can be understood. From this perspective, it is thought that selected divan studies will add a new dimension to the studies on Nevâyî and will also provide new materials for interdisciplinary studies. In this study, a selected divan found in the Rhodes Hafız Ahmed Agha Library was introduced and examined. The work is listed in the catalogue of Rhodes Hafız Ahmed Agha Library under the subject heading of Meani and Beyan, with the registration number 19/2 and the rank 1020. The work consists of a total of 35 leaves between pages 109b-144a, and it can be said that it preserves its integrity as there are no breaks, tears or wear on the pages. The work is written in prose between pages 109b-123b and has 11 lines on each page, except the last page with 4 lines. In the section with various types of verse between pages 125b-143b, the number of lines varies between 6-12. There is no information about the date of writing of the work neither in the catalogue nor in the work itself. In this respect, it is not possible to evaluate the work in any century. Black ink was used from the first page to the last page of the work; no other colored ink was encountered. Although the majority of the words in the work were written without vowels, it was observed that some Turkish and loanwords were vowelized. In addition, examples of incomplete and incorrect spelling were also detected in the text. In the study, after these sections where selected divans and the physical, content and spelling features of the work are explained, the examination of the divan is taken up. The preambles and poems in the work are examined by the comparative method. The studies used in the comparison are the studies on the preambles and Ali Şir Nevâyî's divans, and most of them are created by comparative copy studies. The analysed work was compared with these studies; differences specific to this copy and not found in other copies were identified. The identified differences were examined under the titles of deficiencies at the word and affix level, phonetic differences, morphological differences, differences in vocabulary, differences in the order of words and differences in the order of lines. Within the scope of word and suffix level deficiencies, it was evaluated whether a syllable within a word or suffix was missing; in some cases, it was determined that the word or suffix was completely absent. In the section on phonetic differences, sound changes such as vowel and consonant drop, consonant softening, hardening, thickening, thinning, vowel rounding, flattening are discussed. In morphological differences, the changes in tense, person and case suffixes were examined. Under the heading of differences in terms of vocabulary, the case of complete change of the word and the differences in the order of words and verses were evaluated. As a result of this study, some errors in the catalog information introducing the work were corrected, its different aspects from the compared works were revealed, and the necessity of selective divan studies was emphasized. In addition to these, the existence of the works Mecâlisü'n-Nefâ'is and Abuşka Lügati in the catalogue of Hafız Ahmed Agha Library, which have not yet been examined, was also mentioned.

KAYNAKÇA

Alpay Tekin, G. (1979). Hamdullah Hamdî'nin yeni bir Leylâ ve Mecnun nüshası ve metin tenkidi hakkında bazı düşünceler. *Journal of Turkish Studies*, 3, 307-342.

Akbaba, Z. (2016). *Rodos Hafız Ahmet Ağa Kütüphanesi'nde bulunan 22 adet yazma eserin tezyinatı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Ateş, A. (1942). Metin tenkidi hakkında. *Türkiyat Mecmuası*, 7, 253-267.

**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şîr Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

Aydın, Ş., & Ata, A. (2007). Türkmenistan Millî Elyazma Eserler Enstitüsü'nde bulunan Hoca Ahmed Yesevî, Ali Şîr Nevaî ve Fuzûlî'ye ait elyazma eserlerin tavsifi. *Ahmet Yesevî Üniversitesi Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları Dergisi (OAKA)*, 2(3), 168-202.

Bilecik Bayar, N. (1994). *Tuhfetü's-Selâtin (metin-indeks-inceleme)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Boltabayev, S. (2022). *Ali Şîr Nevâyî divanlarının dibaceleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Boltabayev, S. (2023). Nevâyî'nin Türkçe divanlarının en eski nüshaları. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13(25), 111-123. <https://doi.org/10.33207/trkede.1174235>

Buluç, S. (1965). Bir eserin iki yazma nüshası. *Türkiyat Mecmuası*, 14, 151-197.

Canpolat, M. (1995). *Alî Şîr Nevâyî, Lisânü't-Ṭayr*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çelikkol, Z. (1992). *Rodos'taki Türk eserleri ve tarihçe* (2. bs.). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Dilçin, C. (1991). *Mes'ûd Bin Ahmed, Süheyl ü Nev-Bahâr: inceleme-metin-sözlük*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Eckmann, J. (1971). Nevaî'nin ilk divanları üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 18, 253-269.

Ergin, A. (2019). *Rodos Fethi Paşa Vakfı Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi'ndeki XVII. ve XVIII. yüzyıl ciltleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Erkinov, A. (2011). XV-XIX. asır beyazlarında Taşkent ve Paris kütüphanelerinde tespit edilen Alişir Nevaî'nin şiirlerine dair bir araştırma (Dr. Recai Kızıltunç, akt.). *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*, 45, 295-320.

Erkinov, A. & Madaliyeva, O. (2021). "Terma devon" yoki Navoiy "Navodir un-nihoya" sining so'nggi redaksiyasi?. *Oltin bitiglar-Golden scripts*, 2, 64-115.

Gençtürk, T. (1995). 'Alî Şîr Nevâî'î dîvânlarından yapılan bir derleme: *Tuhfetü's-selâtin ve eserde geçen isim-filler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hakimov, M. (1983). *Navoiy asarlari qo'lyozmalari tavsifi*. Taşkent: Fen.

Hayes, J. H. & Holladay, C. R. (2012). Metin tenkidi-asıl anlatımın izini sürmek. M. A. Bağır (Çev.) *Dini Araştırmalar*, 15(41), 217-226.

Kaleli, N. (2018). *Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi'nde yer alan tarih konulu kitapların tezhip süslemeleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Isparta.

Karaörs, M. (2016). 'Alî Şîr Nevâyî'î Nevâdirü's-Şebâb. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kaya, Ö. (1996). 'Alî Şîr Nevâyî'î Fevâ'idü'l-Kiber. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kaya, Ö. (2007). 'Alî Şîr Nevâyî'î'nin divanları. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 46-56.

Kut, G. (2003). 'Alî Şîr Nevâyî'î Ğarâ'ibü's-Şığar inceleme-karşılaştırmalı metin. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kütükoğlu, M. S. (1998). *Tarih araştırmalarında usûl* (6. bs.). İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Levend, A. S. (1958). Türkiye kitaplıklarındaki Nevai yazmaları. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 6, 127-209.

Madaliyeva, O. R. (2021). *Nevâî divanlarının yazma nüshalarının yapısal-karşılaştırmalı incelemesi* (Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü yazma koleksiyonu temelinde) (Felsefe doktoru [PhD] tezi özeti). Taşkent Devlet Şarkiyat Üniversitesi, Taşkent.

Madaliyeva, O. (2022). Alisher Navoi “Terma Devon”lari tarkibidagi g’azallarning matniy tadqiqi (XVI asr qo’lyozmalari asosida). İçinde *Alisher Navoi and the XXI Century: The Materials of the International Scientific-Theoretical Conference on the Theme* (ss. 72-95). Toshkent.

Örenç, A. F. (2006). *Yakındönem tarihimizde Rodos ve Oniki Ada*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.

Özer, H. & Çakır, A. (1995). *Rodos’ta Fethi Paşa Kütüphanesi*. Rodos’ta Fethi Paşa Kütüphanesinde Bulunan Kitapların Listesi.

Pehlivan, G. (2014). Müstensihin edebî eserin yaratımındaki rolü-Dede Korkut Kitabı örneğinde. *Milli Folklor*, 13(101), 101-112.

Rieu, C. (1888). *Catalogue of the Turkish manuscripts in the British Museum*. London: The British Museum.

Şahin, B. & Ağartan, F. (2010). *Rodos Fethi Paşa Vakfı Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi yazma eserler kataloğu*. TİKA.

Şahin, B., Ağartan, F., Uygur, S. & Tıglioğlu, M. Z. (2013). *Rodos Fethi Paşa Vakfı Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi yazma eserler kataloğu*. İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları.

Türkay, K. (2002). ‘Alî Şîr Nevâî’ Bedâî’u’l-Vasâf Üçünçü Divân. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Usta, Z. (2023). “İletişimsel istinsah faaliyeti” ve “müstensih performansı”: Nâyî Mustafa Kevserî Efendi özelinde. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 11(35), 694-710. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.1257948>

Üşenmez, E. (2022a). British Library’deki Alî Şîr Nevâî’ (Çağatay) (میر علی شیر نوائی) yazmaları üzerine. *Yeni Türkiye*, 125, 399-420.

Üşenmez, E. (2022b). Türkmenistan Mili El Yazmalar Kütüphanesindeki Ali Şîr Nevâî yazmaları hakkında. İçinde *Alisher Navoi and the XXI Century: The Materials of the International Scientific-Theoretical Conference on the Theme* (ss. 35-50). Toshkent.

Volin, S. L. (1955). Leningrad kitaplıklarındaki Nevâî yazmaları hakkında. R. Uygun (Çev.) *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 3, 99-141.

Yavuzarslan, P. (2009). Türk dilinin tarihî sözvarlığı açısından yazma eser nüshaları. *Erdem*, (53), 221-236.

Yıldırım, A. (2007). Metin tenkidi ile ilgili hususlar ve Kâmî Divânı örneği. *Turkish Studies*, 2(3), 624-637.

İnternet Kaynakları

URL-1: <https://www.hafizahmedaga.com>

URL-2: <https://konyaarastirmalari.blogspot.com/2020/08/rodos-fethi-pasa-vakf-hafz-agmet-aga.html>

URL-3: <https://kasif.mkutup.gov.tr/SonucDetay.aspx?MakId=1175745&MatTip=1646>

**Rodos Hafız Ahmed Ağa Kütüphanesi Kataloğu'nda Kayıtlı Ali Şir Nevâyî'nin Şiirlerinden
Derlenen Seçme Divanın Tanıtımı ve İncelemesi**

 SUITDER SDÜ İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ DERGİSİ Sakarya University Journal of Humanities and Social Sciences	
Makale Bilgileri:	
Etik Kurul Kararı:	<i>Etik Kurul Kararından muaftır.</i>
Katılımcı Rızası:	<i>Katılımcı yoktur.</i>
Mali Destek:	<i>Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.</i>
Çıkar Çatışması:	<i>Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.</i>
Telif Hakları:	<i>Çalışmada kullanılan görsellerle ilgili telif hakkı sahiplerinden gerekli izinler alınmıştır.</i>
Article Information:	
Ethics Committee Approval:	<i>It is exempt from the Ethics Committee Approval</i>
Informed Consent:	<i>No participants.</i>
Financial Support:	<i>The study received no financial support from any institution or project.</i>
Conflict of Interest:	<i>No conflict of interest.</i>
Copyrights:	<i>The required permissions have been obtained from the copyright holders for the images and photos used in the study.</i>

